

Adormirea Maicii Domnului, pictor moldovean, începutul secolului al XVI-lea, Nadăș, județul Cluj (icoană expusă în Muzeul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului)

†Andrei

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

„Mutatu-te-ai la Viață, fiind Maica Vieții...”

Le 15 august sărbătorim „Adormirea Maicii Domnului”. Știm prea puține lucruri despre locul și timpul când Născătoarea de Dumnezeu s-a mutat la cele veșnice. Sfânta Scriptură nu spune nimic. Relatările ce ne parvin aparțin Sfintei Tradiții și sunt de o gingășie aparte.

Biserica „nu se concentrează asupra contextului istoric, nici asupra datei și locului”¹ în care a adormit Maica Domnului. Pe toate acestea, inclusiv importanța doctrinară a mutării ei, le exprimă foarte bine troparul și icoana praznicului.

Troparul, de o frumusețe poetică aparte, spune: „Întru naștere fecioria ai păzit, întru Adormire lumea nu ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare; mutatu-te-ai la Viață, fiind Maica Vieții și cu rugăciunile tale, izbăvești din moarte sufletele noastre.”²

Icoana Adormirii ne-o arată pe Maica Domnului culcată pe catafalc. Apostolii Domnului Hristos sunt adunați în jurul ei. Mai sus stă Însuși Mântuitorul ținând în brațe sufletul Maicii Sale, care arată ca un copilăș și care, unită cu El, rămâne veșnic vie în Împărăția Sa.

Totu-i plin de lumină și bucurie. Imnograful sărbătorii exclamă: „O, preaslăvită minune! Izvorul vieții în mormânt se pune, și scară către Cer mormântul se face; veseleşte-te Ghetsimani, a Născătoarei de Dumnezeu sfântă casă. Să strigăm credincioșii, pe Gavrili având începător cetelor: Cea plină de dar, bucură-te, căci cu tine este Domnul, Cel ce dă lumii prin tine mare milă.”³

Dacă, în general, moartea creează angoase și frică, însoțite de jalea despărțirii, a coborârii în singurătatea mormântului întunecat, moartea Maicii Domnului este plină de liniște și iubire, de tindere spre Viața cea veșnică și de mișcarea înspre lumina cea neînserată.

Moartea Maicii Domnului devine adormire, mutare la Viață, devine un răsărit luminos al zilei celei de taină și nesfârșite. Așa se face că sărbătoarea nu este niciodată tristă și funebră, ci plină de lumină și bucurie. „Moartea nu mai este moarte. Moartea strălucește de veșnicie și nemurire. Moartea nu mai este separare, ci unire. Nu mai este tristețe, ci veselie.”⁴

Or, chiar dacă Maica Domnului e mai presus decât toată făptura, totuși e una dintre noi. Destinul ei poate fi și destinul nostru. Și noi, prin moarte, ne putem muta la Viață. Nu în zadar într-una dintre cele mai cunoscute praznice în cinstea Maicii Domnului o rugăm pe aceasta: „Să ne duci cu tine/ Unde calea-ți duce,/ Să ne duci în Ceruri,/ La Fiul tău dulce.”

Frica de moarte dispare, uitându-ne la „Adormirea Maicii Domnului”, pentru că „știm că, dacă acest cort, locuința noastră pământească, se va strica, avem zidire de la Dumnezeu, casă nefăcută de mână, veșnică, în ceruri” (2 Corinteni 5, 1). Zice Sfântul Grigorie Palama „că prin ea vor participa toți la Dumnezeu, pe ea o vor cunoaște loc de cuprindere a Celui neîncăput câți îl cunosc pe Dumnezeu și pe ea o vor lauda în imne după Dumnezeu cei care-L laudă în imne pe Dumnezeu.”⁵

Atunci când trecem prin momente de întunecare sufletească, când nu ne ridicăm gândul la Dumnezeu și nu privim la Icoana „Adormirii Maicii Domnului”, perspectiva morții ne-ar putea înfricoșa și ne-ar îndemna să spunem dimpreună cu Lucian Blaga: „Mamă-nimicul – marele! Spaima de marele! Îmi cutremură noapte de noapte grădina/ Mamă tu ai fost odată mormântul meu./ De ce îmi este așa de teamă – mamă – /Să părăsesc iar lumina?”⁶

Încurajați fiind însă de mutarea la Viață a Maicii Domnului, de faptul că prin rugăciunile ei sunt izbăvite „din moarte sufletele noastre”⁷, sperăm să ne ducă cu ea unde „calea-i duce”. Nădăjduim să ajungem acolo unde este „mulțime multă, pe care nimeni n-o poate număra, din tot neamul și semințiile și popoarele și limbile, stând înaintea tronului și înaintea Mielului, îmbrăcați în veșminte albe și având în mână ramuri de finic” (Apocalipsa 7, 9).

¹ Alexander Schmemmann, *Maica Domnului*, Patmos, Cluj-Napoca, 2010, p. 47.

² *Mineiul pe August*, București, 2003, p. 176.

³ *Ibidem*, p. 176.

⁴ Alexander Schmemmann, *op. cit.*, p. 50.

⁵ *Maica Domnului în teologia secolului XX și în spiritualitatea isihastă a secolului XIV*: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila și Teofan al Niceei, Deisis, Sibiu, 2008, p. 432.

⁶ Lucian Blaga, *Poezii*, Editura Pentru Literatură, București, 1966, p.153.

⁷ *Mineiul pe August*, București, 2003, p. 176.

DIN SUMAR:

- ▶ACTUALITATE * IN MEMORIAM (p. 1-2)
- ▶EVENTIMENT – ARHIM. MACARIE MOTOGNA (p. 3)
– PR. FLORIN-CĂTĂLIN GHIT
- ▶IN MEMORIAM * ARTA SACRA – MARCEL MUNTEANU (p. 4)
- ▶THEOLOGICA – ÎN DIALOG CU ARHIM. ZAHARIA ZAHAROU (p. 5)
- ▶PROFESORUL DE RELIGIE – PR. ADRIAN CHERHAȚ (p. 6)
– COSMINA TĂMAȘ
- ▶TINERII ÎN BISERICĂ – PR. LIVIU VIDICAN MANCI (p. 7)
– RADU COPIL
- ▶PATRISTICA * MUSICA SACRA – PR. CĂTĂLIN PĂLIMARU (p. 8)
- ▶ESEU * PHILOSOPHIA CHRISTIANA – MIRCEA GELU BUTA (p. 9)
– NICOLAE TURCAN
- ▶PELERINAJE (p. 10)
- ▶AGENDA IERARHILOR (p. 11)
- ▶PELERINAJE * APARIȚII EDITORIALE (p. 12)

Ntr-o parabolă referitoare la Împărăția lui Dumnezeu, Domnul Hristos ne spune că „*Împărăția cerurilor asemănatu-s-a omului împărat care a făcut nuntă fiului său*” (Matei 22, 2). Au fost chemați la nuntă mulți, „*Iar intrând împăratul ca să privească pe oaspeți, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă. Și i-a zis: prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă? El însă, a tăcut. Atunci împăratul a zis slugilor: legați-l de picioare și de mâini și aruncați-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților*” (Matei 22, 11-13).

Să nu uităm așadar acest amănunt important: albirea veșmintelor sufletului. Albire pe care o facem prin spovedanie, prin rugăciune, prin post și prin fapte bune. Modelul ni-l dă Maica Domnului, a cărei puritate e absolută. Sfântul Ioan Teologul o vede în Rai astfel: „*înveșmântată cu soarele și luna era sub picioarele ei și pe cap purta cunună din douăsprezece stele*” (Apocalipsa 12, 1).

Circulară către Protopopiatele din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului

Preacucernice Părinte Protopop,

Lrăim într-o lume în care atât secularismul, care se face tot mai mult simțit și în spațiul nostru ortodox, cât mai ales fenomenul sectar, deloc neglijabil, impun ca Biserica să iasă din inerție și să adopte o înțeleaptă atitudine misionară, folosind eficient toate mijloacele liturgice și catehetice pentru a-i întări pe credincioșii în credință. Primul și cel mai eficient răspuns la aceste provocări este propria noastră atitudine de păstori și de mărturisitori ai lui Hristos, care trebuie să fie una responsabilă și asumată cu deplină conștiință.

Cu toate acestea, constatăm, nu fără regret, că încă sunt preoți care nu înțeleg să-și asume cu dăruire misiunea de slujitori și păstori ai credincioșilor lor, cu efecte din cele mai grave asupra comunităților noastre parohiale. Pe baza rapoartelor primite de la consilieri, dar și prin constatările noastre directe, știm că încă sunt parohii unde nu se oficiază cu regularitate slujbele religioase peste săptămână, în care duminica seara nu este săvârșită slujba vecerniei, care nu au programe catehetice cu tinerii și adulții sau, mai trist, în care bisericile sunt închise duminica sau în sărbători, deși există unul sau mai mulți angajați neclericali. Trebuie amintit și faptul că, în unele situații, aspectul neîngrijit al bisericii, al curții care o înconjoară, precum și al cimitirului ne prezintă o imagine tristă a unor comunități și a unor preoți delăsători și neinteresați de curățenia și de frumusețea locului de rugăciune, o oglindă pentru credincioșii ortodocși, dar și un reper pentru cei de alte confesiuni.

Toate aceste realități ne obligă la măsuri concrete care să urmărească revitalizarea misiunii în parohii, fapt pentru care, Permanența Consiliului eparhial, în ședința de lucru din 9 iulie 2012 a hotărât stabilirea și impunerea unui program minimal al slujbelor, atât pentru zilele de lucru, cât și pentru zilele de duminică și sărbători, obligatoriu pentru toate parohiile din Arhiepiscopia Clujului, după cum urmează:

PENTRU PAROHIIILE DIN MEDIUL RURAL:

- 1. Miercuri și Vineri:** Săvârșirea Sfintei Liturghii; după caz, una din Liturghii va fi oficiată în biserică din filie.
- 2. Sâmbătă dimineața:** Săvârșirea Sfintei Liturghii sau a Utreniei; după caz, una din slujbe va fi oficiată alternativ în biserică din filie.
- 3. Sâmbătă seara:** săvârșirea Vecerniei Mari și a Tainei Spovedaniei pentru credincioșii care se vor împărtăși duminica.
- 4. Duminici și sărbători:** săvârșirea slujbei Utreniei, urmată de Sfânta Liturghie.
- 5. Duminici și sărbători seara:** va fi săvârșită, în mod obligatoriu, slujba Vecerniei și, după caz, a Acatistului sfântului sau al sărbătorii, urmată de o cateheză sau de o scurtă meditație.

Vecernia de duminică seara va fi oficiată în toate parohiile din mediul rural, numai în intervalul orar 16⁰⁰-18⁰⁰, în funcție și de anotimp.

6. Biserica va fi deschisă: miercuri, vineri și sâmbătă, între orele 8⁰⁰ - 11⁰⁰ în duminici și sărbători, între orele 9⁰⁰ - 18⁰⁰.

PENTRU PAROHIIILE DIN MEDIUL URBAN:

În zilele de lucru: în parohiile din mediul urban, unde e doar un singur preot slujitor va fi săvârșită zilnic o slujbă religioasă și Sfânta Liturghie, cel puțin miercuria și vinerea, iar seara Vecernia. La parohiile unde sunt doi sau mai mulți preoți slujitori va fi săvârșită zilnic Sfânta Liturghie, iar seara Vecernia.

Sâmbătă seara: săvârșirea Vecerniei Mari și a Tainei Spovedaniei pentru credincioșii care se vor împărtăși duminica.

Duminica și în sărbători: va fi săvârșită slujba Utreniei, urmată de Sfânta Liturghie, iar seara va fi oficiată Vecernia, urmată de o cateheză sau o scurtă meditație. În mediul urban, intervalul orar în care va fi săvârșită slujba Vecerniei este 17⁰⁰-18⁰⁰, în funcție și de anotimp.

Biserica va fi deschisă: zilnic, între orele 8⁰⁰ - 19⁰⁰.

Practic, ne aflăm în fața unei situații de a corecta o atitudine dăunătoare misiunii noastre pastorale, care în multe situații a devenit mentalitate, dar știm, în același timp, că o mentalitate nu poate fi corectată decât prin educație și prin apelul la asumarea cu responsabilitate și dăruire a slujirii lui Dumnezeu, la care toți preoții s-au angajat. Cunoscând importanța acestui demers, dar și responsabilitatea pe care o avem în fața lui Dumnezeu pentru sufletele păstoriților noștri, vă rugăm, Preacucernice Părinte Protopop să dispuneți ca programul liturgic comunicat să fie adus la cunoștința preoților din protopopia-tul dumneavoastră, să fie afișat la fiecare biserică în loc vizibil, și să urmăriți ca respectarea lui să fie făcută cu multă seriozitate, urmând a ne raporta ducerea la îndeplinire a prezentei circulare.

Cu arhieriești binecuvântări,
† ANDREI
Arhiepiscop și Mitropolit

Mitropolitul Antonie Plămădeală, „dascăl de cuget și cultură românească”

L în scris îl știam demult. Față către față l-am întâlnit prima dată prin anii 1980. Eram preot la Turda. Și cum la Seminarul de la Cluj erau puține locuri, umblam după înfiere pentru unii din tinerii cuminți din parohie, care doreau să urmeze Seminarul. Vlădica Antonie era atunci episcop la Buzău. L-am întâlnit la București și, deși eram un necunoscut, m-a primit cu multă bunăvoință.

Mai apoi a ajuns Mitropolitul Ardealului. Eu încercam să intru la doctorat. Mi se puneau multe piedici din partea sistemului. Și m-am adresat printr-o scrisoare dânsului. N-a putut face altceva, dar mi-a dat un răspuns duhovnicesc, care m-a mângâiat: „*Lubi-te Părinte Ioan! Vei fi poate așteptând un cuvânt de încurajare, dar eu nu știu să ți-l spun. Cuvinte aș avea dar, cuvântul ta ai nevoie de o asigurare și... Speranța este însă ceea ce este, tocmai pentru că e descoperită și singură. Cu Dumnezeu, fără oameni! Dar, Dumnezeu preface în asigurare, așa, și când știe El. Aliază-te deci cu Dumnezeu și să-L ai partener de speranță. Și, de-o fi să fie, va fi! Îmi pare rău și compătimesc împreună cu preacuvioșia ta*”.

După sfatul Înaltpreasfinției Sale m-am aliat cu Dumnezeu și a fost. Mai târziu, cu greu, dar s-a împlinit. De atunci a rămas în sufletul meu. Îl vedeam preocupat de scris, de relațiile cu alte Biserici, de rectitorirea Mănăstirii Sâmbăta. În orice caz, a fost un mare mitropolit și, acum când pe 29 august se împlinesc șapte ani de la plecarea lui la Domnul, avem impresia că nu se vorbește suficient de mult despre el.

În anul 1985, după șapte ani de păstorie la Turda, am ajuns preot la parohia Maieri din Alba Iulia. Oraș al Marii

Uniri, Capitala de suflet a românilor, simbol al Unității, vechea cetate de scaun a Mitropoliților Transilvaniei, timp de douăzeci și cinci de ani, cu ajutorul lui Dumnezeu în acest municipiu mi-am desfășurat activitatea. M-a chemat acolo episcopul Emilian, care era foarte activ pe tărâm misionar. În anul 1990 am fost hirotonit Episcop tocmai de către Mitropolitul Antonie Plămădeală, de pie memorie, înconjurat de către un sobor format din Înaltpreasfințitul Timotei de la Arad, Înaltpreasfințitul Justinian, pe atunci Episcop vicar la Cluj, și de către regretatul episcop Ioan al Oradiei.

Mitropolitul Antonie, om cu prestață și alură boierească, m-a tratat cu părintească căldură și m-a integrat cu solitudine în Sinodul Mitropolitan. De multe ori acest Sinod se întrunea chiar la Alba Iulia. Apoi au fost câțiva ani la rând când era ne-lipsit de la celebrările legate de 1 Decembrie, din Catedrala noastră simbol. A ținut o sumedenie de conferințe duhovnicești în Casa de Cultură și a fost de acord cu înființarea școlilor teologice de la Alba Iulia. Mai târziu, când l-a încercat boala, îl suplineam la întâlnirile în care trebuia să fie reprezentată Mitropolia.

Când l-am vizitat ultima oară, înainte de plecarea la Domnul, mi-a spus două lucruri. A arătat cu mână înspre odaia Mitropolitului Andrei Șaguna, a lăcrimat și a zis: „Acolo a murit Andrei Șaguna de inimă rea”. Al doilea lucru, din motive duhovnicești, momentan rămâne o taină.

Câtă vreme am fost sub omoforul Mitropolitului Antonie Plămădeală, ne-a ajutat Dumnezeu să realizăm importante lucrări: sute de biserici parohiale, Seminarul, multe mănăstiri, postul de radio. Dar cred că una dintre cele mai importante realizări a fost Facultatea de Teologie. S-a construit pentru aceasta o clădire superbă și, în același timp, s-a format un bun colectiv de cadre didactice. Acum, când se pune problema desființării unor Facultăți de teologie, ne-ar dorea inima dacă printre acestea ar fi și cea din Alba Iulia. Ne-a costat prea mult suflet și bani.

Mitropolitul Antonie, cred că a avut ca lucrare de primă mână rectitorirea Mănăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus. A gândit-o, a urmărit lucrările și a rezultat o lavră unică. De fapt, această Mănăstire are un mare rol spiritual pentru întreaga zonă și pentru întreaga țară. Academia, care face parte din ansamblu, s-a născut datorită anvergurii culturale pe care o avea Mitropolitul. Semnificativ este faptul că la târnosirea lucrărilor l-a invitat, alături de Patriarhul nostru, pe Patriarhul Ecumenic.

Nu numai că, în virtutea rânduielilor canonice, un episcop sufragane se consultă și ascultă de mitropolitul său, dar, în ce-l privește pe Mitropolitul Antonie, era pentru mine ca un părinte. Nu-l săcâiam cu nimicuri dar, în lucrurile importante, îi ceream părerea.

Așa cum pomeneam la început, înainte de a-l cunoaște față către față, i-am citit cu multă pasiune cărțile. Dintre ele, poate cea mai dragă, din care am citit de multe ori la catehezele ce le făceam, este cartea „*Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*”. Apoi aș mai aminti: „*Ca toți să fie una*”, „*Trei ceasuri în iad*” și multe altele.

Tânăra generație, cu excepții onorabile, citește puțin și nu este preocupată de trecut. Dar trecutul este un dascăl pentru prezent, iar o cultură temeinică presupune lectură. Așa că, iară și iară, trebuie să insistăm ca tinerii să-și cunoască înaintașii de seamă, iar la un loc de frunte se află și Mitropolitul Antonie Plămădeală. Nu zice Sfântul Apostol Pavel „*Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința*”?

Noi credem că acum în Transilvania, existând două mitropolii, teritoriul fiind foarte mare, ele pot lucra complementar înspre o mai bună misiune a Bisericii Domnului Hristos și înspre mângâierea sufletelor marilor noștri vlădici plecați în eternitate.

† ANDREI
Arhiepiscop și Mitropolit

Centenar N. STEINHARDT la Mănăstirea Rohia și Baia Mare

✎ Arhim. Macarie Motogna

a 29 iulie 2012 s-au împlinit 100 de ani de la nașterea Monahului Nicolae Delarohia (N. Steinhardt). Cu prilejul acestui moment aniversar, Fundația „N. Steinhardt” și Mănăstirea „Sfânta Ana” Rohia au organizat o serie de evenimente, pe care le prezentăm în cele ce urmează.

În perioada 22-30 iulie, la Mănăstirea Rohia s-a desfășurat tabăra de creație și pictură la care au participat 30 de pictori din întreaga Transilvanie, iar între 27 și 30 iulie, la Mănăstirea „Sfânta Ana” Rohia, Grupul „Sfântul Ioan Damaschin”, coordonat de pictorul Sorin Albu, a participat la două cursuri Master-class de muzică bizantină, susținute de profesorul Gregorios Stathis și Anastasiu Grigoriu din Grecia, la care a participat și doamna profesor Elena Chircev, decan la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca. La finalul cursurilor, cei 20 de cursanți au primit diplome de atestare.

Duminică 29 iulie, la Mănăstirea Rohia, în altarul de vară, a fost oficiată Sfânta Liturghie, răspunsurile de strană fiind date de către corurile Sfântul „Ioan Damaschin” și Lumină lină, iar de la ora 11.30 a fost oficiată slujba parastasului pentru Părintele Nicolae, la care au participat monahi, preoți, foarte mulți membri ai Fundației și credincioși. De la ora 14.00, a avut loc ședința Colectivului editorial al operei integrale N. Steinhardt, format din Arhim. Macarie Motogna, pr. Ștefan Iloaie, conf. Florian Roatiș, lect. George Ardeleanu, directorii Editurii Polirom: Silviu Lupescu și Adrian Șerban, iar ca invitați pr.

Ioan Pinteș și Adrian Mureșan. La întâlnire au fost analizate diferitele faze de lucru în care se află volumele ce vor fi editate în viitorul imediat în cadrul integralei și s-au făcut proiecții pentru viitorul mai îndepărtat. Totodată, a avut loc ședința Prezidiului Fundației „N. Steinhardt”, în cadrul căreia pr. conf. dr. Ștefan Iloaie a fost numit vicepreședinte al Fundației, în locul fostului prieten al lui N. Steinhardt, Virgil Bulat, trecut la Domnul. La Mănăstirea Rohia, de la ora 18.00, în liniștea serii, a avut loc masa rotundă „Centenar N. Steinhardt” și lansarea cărții N. Steinhardt cu timp și fără timp.

Luni, 30 iulie 2012, de la ora 9.45, la Catedrala Episcopală „Sfânta Treime” din Baia Mare a avut loc: 1. vernisajul expoziției de icoane realizate în tabăra de creație și pictură și 2. conferința profesorului Gregorios Stathis din Grecia și a doamnei profesor Elena Chircev, ambele referitoare la arta cântului bizantin. Preasfințitul Justin Sigheteanu a exprimat, în cuvinte alese, bucuria găzduirii de către Mănăstirile Rohia și Rohița și de către Fundația „N. Steinhardt” a acestui eveniment,

a revalorificării artei bizantine, prin cântarea psaltică și prin pictura bizantină. De la orele 11.00, la Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” din Baia Mare, a început Simpozionul Național „Centenar N. Steinhardt”. Lucrările au fost deschise de către Preasfințitul Justin Sigheteanu, Președintele Fundației „N. Steinhardt”, după care au urmat mesajele oficialităților: Cătălin Cherecheș – Primarul Municipiului Baia Mare, Zamfir Ciceu – Președintele Consiliului Județean Maramureș, Dan Călin Peter – Prorectorul Universității Tehnice din Cluj-Napoca și mesajul

editorului Integralei N. Steinhardt, Silviu Lupescu – director general al Editurii Polirom.

Simpozionul a avut trei secțiuni și au susținut comunicări despre opera și personalitatea lui N. Steinhardt: pr. Ștefan Iloaie: *Moralitatea – aspect definitoriu al comportamentului uman, în viziunea lui N. Steinhardt*; Diana Șimonca: *Omiliile unui măr-turisor*; pr. Cristian Ștefan: *Fericirea mărturisirii lui Hristos*; Oana Tinca: *Asumarea modelului hristic în Jurnalul fericirii*; Gheorghe Glodeanu: *N. Steinhardt și poetica jurnalului intim*; Theodor Paleologu: *Nicu Steinhardt în amintirea copilăriei mele*; Florian Roatiș: *N. Steinhardt și dimensiunea creștină a existenței*; George Ardeleanu: *Cu cine ar fi votat N. Steinhardt? Modelul intelectualului critic*; Crina Bud: *Morala criticii*; pr. Ioan Pinteș: *Elogiul științei în eseistica lui N. Steinhardt*; Emanuela Ilie: *N. Steinhardt și filmul vest-european. Plecând de la câteva exerciții de admirație... cinematografică*; Terezia Filip: *N. Steinhardt: intelectualitatea, o cale spre sanctificare*; Adrian Mureșan: *Detractorii lui Steinhardt*; Valeria Bilt: *Întâlnire memorabilă*; Stelian Gomboș: *O scurtă incursiune în gândirea creștină a Părintelui Nicolae Steinhardt*; Florin

Caragiu: *N. Steinhardt – creștinismul în actualitate*; Luigi Bambulea: *Rohia și Păltiniș: model paideic și sarcină spirituală*.

De un interes deosebit s-a bucurat lansarea volumului „Jurnalul fericirii. Manuscrisul de la Rohia”, o variantă inedită a capodoperei steinhardtiene, păstrată până acum în manuscris, în arhiva Mănăstirii Rohia. În

cadrul simpozionului au fost lansate și ultimele volume din Integrala Operei N. Steinhardt (*Incertitudini literare, Critică la persoana întâi, Prin alții spre sine, Monologul polifonic*) și a volumului N. Steinhardt în evocări, coordonat de Florian Roatiș

Manifestările dedicate Centenarului N. Steinhardt au fost organizate de Fundația „N. Steinhardt”, în parteneriat cu Mănăstirea „Sfânta Ana” Rohia, Editura Polirom și Mănăstirea Rohița, având sprijinul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, al Consiliului Județean Maramureș și al Primăriei Orașului Tg. Lăpuș.

Muzicologul Gregorios Stathis în Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului

✎ Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca a acordat marți, 31 iulie, înaltul titlu de *Doctor Honoris Causa* unui cercetător și muzicolog de renume internațional, ilustru reprezentant ai bizantinologiei din Grecia: Profesorului Emerit Gregorios Stathis, Director al Institutului de Muzicologie Bizantină al Bisericii Greciei (Atena). La eveniment a participat Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei al Clujului și părintele prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj. Oaspetele din Grecia, aflat pentru prima dată în România, a fost invitat și a participat, în zilele petrecute în Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, la „Centenarul N. Steinhardt”, ediția a XIV-a, desfășurată la Mănăstirea Rohia și la Baia Mare.

În data de 28 iulie, după ce a sosit la Cluj, profesorul Gregorios Stathis a poposit pentru câteva ore în orașul de pe Someș, după care a plecat la Mănăstirea Rohia. În zilele de 29-30 iulie, domnul profesor Gregorios a predat la Mănăstirea Rohița un *master class* tinerilor iubitori de muzică psaltică din Transilvania. Mai multe despre zilele petrecute de profesorul Gregorios Th. Stathis în Maramureș a declarat domnul asist. dr. Sorin Albu: „A avut loc vernisajul expoziției de icoane realizate de membrii Grupului Ioan Damaschin împreună cu lansarea de carte a protopsaltului Vasilius Nonis în traducerea protopsaltului Laurențiu Truță de la Alba Iulia. În mijlocul nostru l-am avut prezent pe domnul Stathis Gregorios, unul din cei mai importanți bizantinologi, recunoscut atât pe plan național, în Grecia, cât și pe plan internațional, care, în perioada 28-30 iulie, la mănăstirea Rohița a susținut un *Master class* de muzică bizantină, în cadrul căruia membrii corurilor de psalți și protopsalți «Grupul Sfântul Ioan Damaschin» și «Grupul Lumină lină» din Alba Iulia au participat activ. Domnul Stathis împreună cu un

ucenic din Grecia întru cele ale muzicii au exemplificat, atât la *master class*, cât și în Catedrală, practic și teoretic, muzica bizantină și importanța ei în spațiul ortodox”.

Marți dimineața, 31 iulie, profesorul Gregorios Stathis a dat răspunsurile la strană în cadrul Sfintei Liturghii oficiate în Catedrala Mitropolitană din Cluj, împreună cu membrii celor două grupuri psaltice. De la ora 12 a avut loc ceremonia de decernare a titlului de *Doctor Honoris Causa* din partea Academiei de Muzică „Gheorghe Dima din Cluj”, în prezența rectorului prestigioasei instituții de muzică din Transilvania. *Laudatio* a fost citită de către doamna decan, profesoara Elena Chircev, iar alocuțiunea rostită de către profesorul Gregorios Stathis s-a intitulat: „S-au mântuit deoarece cântau”.

Dr. Profesor Emerit Gr. Stathis s-a născut la 8 noiembrie, 1939, în localitatea Platania-Gerakarion de lângă Ioannina, în regiunea Epirului (Grecia). După absolvirea Facultății de Teologie a Universității din Atena, în 1963, a studiat la departamentul de compoziție al Conservatorului Santa Cecilia din Roma (Italia), sub îndrumarea lui Antonio Ferdinand, între 1963-1965. Va reveni și pentru anul universitar 1967-1968, întreruperea fiind cauzată de obligația de a satisface stagiul obligatoriu de doi ani de pregătire militară. **Anii petrecuți la Roma au fost dedicați, deopotrivă, și studiilor teologice la Institutum Orientalium Studiorum** unde a obținut licența în Teologie sistematică în anul 1965.

Sfârșitul anului 1966 și prima jumătate a celui care a urmat au avut o deosebită însemnătate pentru orientarea tânărului Gregorios Stathis căci, între 31 decembrie 1966 și sfârșitul lunii august 1967, a slujit la Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Munte-

le Sinai, lucrând la arhive și la bibliotecă. Sfințenia și atmosfera meditativă de acolo au fost hotărâtoare pentru orientarea interesului său spre Arta psaltică, cu notația specifică neumatică, spre compoziția de muzică religioasă, acestea constituind în următoarele decenii miezul existenței sale. Interesul pentru vechile manuscrise și muzica pe care acestea o conservă au determinat continuarea studiilor și specializarea: mai întâi, la Facultatea de Litere a Universității din Copenhaga, unde a obținut o diplomă de licență în studii bizantine, cu specializare în *Paleografie muzicală bizantină și Immologie* (1969), apoi la Oxford, unde a studiat între 1969-1970, fără a dobândi o diplomă. Pregătirea sa complexă include, de asemenea, studiul muzicii bizantine și al celei europene la conservatoarele din Atena și Pireu, cu profesorii Ioannis Margaziotis și Georgios Sklavos.

A urmat un deceniu de muncă științifică intensă, materializată în teza de doctorat cu titlul *Immografia decapentasilabică în compoziția bizantină, teză susținută în 1976* la Facultatea de Teologie a Universității din Atena. La această instituție a început și activitatea sa didactică universitară, fiind numit lector în 1983 în cadrul Departamentului de Teologie (1983-1997). Între 1991-2007 a fost profesor de muzicologie bizantină și artă psaltică la Departamentul de Studii muzicale al aceleiași Universități Naționale Kapodistria din Atena, iar din 2007 instituția i-a acordat titlul de Profesor Emerit.

Miercuri, 1 august, după vizita sa în Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, domnul Stathis a plecat spre Grecia și a lăsat o parte din inima sa la Cluj, după cum mărturisirea în finalul ceremoniei de decernare a titlului de *Doctor Honoris Causa*. Domnul profesor Gregorios Stathis i-a fermecat pe cei care l-au auzit, nu doar cu vastitatea cunoștințelor sale, ci și prin modestia și firescul cu care și-a împărtășit cunoștințele și îndemnarea.

Prezența sa la Cluj, la mănăstirea Rohia și la Rohița, la Baia Mare, întâlnirile cu tinerii doritori să aprofundeze cunoașterea muzicii bizantine, contactul cu ierarhii din Transilvania și cu forurile de conducere ale Academiei de Muzică „Gh. Dima” și cu părintele Decan al Facultății de Teologie Ortodoxă, au lăsat deja urme adânci ce vor contribui la o mai bună înțelegere și punere în valoare a inestimabilului tezaur al omenirii reprezentat de muzica bisericească tradițională a Ortodoxiei.

La focul vestalic al memoriei.

Bartolomeu Valeriu Anania

în memoria vâlcenilor

✎ Ioan St. Lazăr

A trecut un an și mai bine de când bătrânul oștean al Ortodoxiei a fost chemat la Cer ca să slujească sub drapelul Veșniciei, lăsându-ne, pe pământ, în lipsă de umanitatea sa bogată, de sufletul său profund și cald, de spiritul său luptător „pentru o mai dreaptă cinstire” a Bisericii și a neamului nostru în acest răstimp de tranziție. De un an și mai bine vocea lui a tăcut, dar ecourile ei se resimt, umplând golul lăsat și „lucrând” în continuare în inimi și cugete pentru înălțarea noastră în demnitate și spirit constructiv, robust și nobil.

La un an de la plecare sa întru Eternitate, marele scriitor și ierarh ortodox, talmăcitor al Bibliei în limba română actuală și mare orator creștin a intrat în lumea larilor neamului, veghindu-ne și întărindu-ne în spirit și fapte. De aceea memoria sa rămâne vie, iar exercitarea ei de către cei ce am rămas îi întreține cutumiar focul vestalic.

În Vâlcea lui natală aceasta s-a manifestat din nou în semestrul I al anului 2012 **Memorialul BARTOLOMEU VALERIU ANANIA - ediția a II-a (15-20 martie 2012)**.

Sub patronajul spiritual al Arhiepiscopiei Râmnicului și cu sprijinul financiar al Primăriei Râmnicului, Fundația culturală „Sfântul Antim Ivireanul” (al cărei președinte de onoare a fost din anul înființării, 1991) a inițiat și organizat cea de a doua ediție a *Memorialului „Bartolomeu Valeriu Anania”*, la care s-au asociat Primăria comunei natale Glăvile, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Facultatea de Litere Râmnicu-Vâlcea a Universității din Pitești, Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Național Vâlcea, precum și alte instituții și așezăminte care au și găzduit manifestări omagiale.

Joi, 15 martie, în prima zi a *Memorialului*, la biserica „Sfinții Voievozi” din parohia Glăvile s-a oficiat o slujbă de pomenire a ilustrului fiu al comunei și un parastas la mormântul familiei. Apoi, la biblioteca publică (bibliotecar, Maria Catană), sub genericul *Icoana patriei vâlcene în creația lui Valeriu Anania* și în contextul unei expoziții de carte incluzând și dedicații autografe din partea scriitorului, personalitatea acestuia a fost evocată de către: pr. Dumitru Popa și pr. Constantin Bușagă (protopop de Drăgășani), prof. Ion Călinescu și

Anton Burda, Valeriu Diaconescu - nepotul ce-i poartă numele și de conf. univ. dr. Ioan St. Lazăr (președinte executiv al Fundației culturale „Sfântul Antim Ivireanul”), moderator fiind pr. Nicolae State-Burluși. În continuare, istoricul vâlcean Eugen Petrescu a prezentat lucrarea *Bartolomeu Valeriu Anania - evocări* (2011), cuprinzând texte ale unor cercetători și esești vâlceni, iar elevii școlii generale „Bartolomeu Valeriu Anania”, dimpreună cu poetul Felix Sima au susținut un recital poetic. Re-

uniunea s-a încheiat cu vizita la casa părintească a lui Valeriu Anania, unde nepotul acestuia a inițiat o cameră memorială.

În cea de a doua zi, vineri, 16 martie, la Călimănești (unde venea adesea pentru tratament balnear înaltul ierarh!), în biserica schitului Ostrov (stareță, maica Miriam), s-a oficiat, de asemenea, o slujbă de pomenire și un parastas, iar la Biblioteca orașenească „A. E. Baconsky” a avut loc o Rotundă la alt plop aprins: *Bartolomeu Valeriu Anania*. Ea a început cu proiecția filmului documentar *Bartolomeu Valeriu Anania a plecat în Ceruri* (realizat de către Irina Comănescu și Cristina Olteanu de la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”) și a continuat cu interesante evocări și comentarii susținute de către pr. Constantin Olariu, pr. Nicolae State-Burluși, pr. Emanuel Nețu, prof. Marie-Jeanne Taloș, Ligia Rizea și conf. univ. dr. Ioan St. Lazăr, pentru ca, în încheiere, istoricul Eugen Petrescu să prezinte antologia *Bartolomeu Valeriu Anania - evocări* (2011). Moderator: Georgeta Tănăsoaica, bibliotecar șef.

Luni, 19 martie 2012, în sala de conferințe a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul”, s-a desfășurat o reuniune deosebită, realizată cu concursul unor valoroase cadre didactice de la

Universitatea de Stat „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. Expoziția de carte intitulată *Un mare scriitor, teolog și ierarh român: Bartolomeu Valeriu Anania*, filmul documentar *Monumente religioase din Vâlcea reliefate în volumul «Cerurile Oltului» de Valeriu Anania* și un Cuvânt de binecuvântare din partea IPS Gherasim, Arhiepiscopul Râmnicului, rostit de către pr. Constantin Olariu au precedat memorabila secvență de evocări și comentarii, la care și-au adus contribuția: prof. univ. dr. Mircea Popa (larg expozeu despre trăsăturile personalității celui omagiat), lector univ. dr. Lucian Vasile Băgiu, autorul volumului *Valeriu Anania - scriitorul* (2006), care a pus asistenței câteva întrebări „pe multe de cuțit” în legătură cu aspectele controversate din viața eroului cărții sale, întrebări la care s-a răspuns într-un concis dialog interactiv (susținut din sală de către prof. dr. Petru Dinu Irimescu și prof. dr. Ion Predescu), iar, din partea vâlcenilor, conf. univ. dr. Ioan St. Lazăr (care și-a axat intervenția pe „dialogul” adesea dramatic dintre Istorie și Ecclesie în viața celui evocat - ca o continuitate *sui generis* cu generația interbelică). În context, pr. lector univ. dr. Nicolae Jan (de la aceeași universitate albauliană) a prezentat volumul *Cartea deschisă a Împărăției. De la Betleemul Nașterii la Ierusalimul Învierii* de Valeriu Anania (Polirom, Iași, 2011), la care a elaborat o pertinentă prefață. Corala „Sfântul Antim Ivireanul” din Râmnicu-Vâlcea a încheiat cu cântări psaltice o seară încărcată de spiritualitate, moderată de prof. Ioan St. Lazăr.

Ultima zi a *Memorialului*, marți, 20 martie, a adus două noutăți semnificative.

Mai întâi, a avut loc - pe baza hotărârii Consiliului Local al Primăriei Râmnicului - inaugurarea *Scurului Mitropolit Bartolomeu Anania*, eveniment la care au rostit scurte alocuțiuni: IPS Gherasim, arhiepiscopul Râmnicului, dl. ing. Romeo Rădulescu, primarul Râmnicului și drd. Florin Epure, directorul Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniul Național Vâlcea. A onorat manifestarea vâlceană o delegație din partea Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și a Mitropolitului Clujului și Maramureșului, compusă din pr. prof. dr. Justin Tira, vicar administrativ, pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă și președintele (începând cu acea zi) al Senatului Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, arhim. Andrei Coroian, starețul mănăstirii Nicula și pr. Ioan Pinte, membru al Uniunii Scriitorilor din România; pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă a adresat autorităților, organizatorilor și publicului vâlcean un cuvânt de prețuire. A urmat recitalul poetic-muzical susținut de studenți ai **Facultății de Litere Râmnicu-Vâlcea** a Universității din Pitești (care au recitat din creația poetică a lui Valeriu Anania) și un grup coral de la **Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae”** din Râmnicu-Vâlcea.

În continuare, la sala „Episcopul Iosif Gafton” a Arhiepiscopiei Râmnicului. În prezența IPS arhiepiscop Gherasim, s-a desfășurat prima reuniune cultural-spirituală din ciclul *Serile cu Bartolomeu* - titlu preluat, cu acceptul autorului, de la volumul omonim semnat de criticul literar clujean Constantin Cubleșan; în context, s-a reliefat un fragment din

textul transmis pentru acest eveniment de către scriitorul Constantin Cubleșan, care n-a putut participa. Au susținut emoționante evocări și comentarii despre scriitorul și ierarhul Bartolomeu Valeriu Anania: pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, pr. Ioan Pinte, scriitor, pr. Iustin Tira, arhim. Andrei Coroian - reprezentanți ai Eparhiei Clujului, iar, din partea Vâlcii, conf. univ. dr. Ioan St. Lazăr, care a fost și moderatorul reuniunii. În context, pr. prof. dr. Justin Tira a prezentat câteva noi și valoroase lucrări tipărite de editura „Renașterea” a Arhiepiscopiei și Mitropoliei clujene: *Mitropolitul Bartolomeu al Clujului (1921-2011) - în memoriam; Episcopia Vadului, Feleacului și Clujului - la 90 de ani și După 90 de ani: biserici, mănăstiri și așezăminte sociale nou construite în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului (1990-2011)* - toate legate de urmele durabile pe care le-a lăsat pe meleagurile Clujului Arhiepiscopul și Mitropolitul Bartolomeu, fiul Vâlcii și al Ardealului. În încheiere, Corala „Canticum” a Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea (dirijor, prof. Gelu Stratulat) a susținut un concert coral în care a inclus și două dintre *Pripealele* lui Filothei, monahul de la Cozia (sec. XIV-XV).

Tabăra de creație „Dunărea și Dobrogea creștină” de la Mănăstirea Dervent

✎ Marcel Munteanu

Biserica din Dervent

Antre 10 și 20 iulie a.c., la Sfânta Mănăstire Dervent, s-a desfășurat cea de-a VII-a ediție a taberei internaționale de creație sub genericul „Dunărea și Dobrogea creștină”, tabără ce a reunit un grup semnificativ de artiști, 18 la număr. Dintre participanți s-au remarcat atât artiști de la noi din țară de la Dervent, Constanța, Cluj, Târgu-Jiu, Tulcea, cât și de la Korçë- Albania și Chișinău, Republica Moldova.

Timpul petrecut la mănăstire s-a definit un timp sacru și creativ, manifestat atât prin participarea la sfintele slujbe, cât și dedicat studiului și picturii propriu zise pe care artiștii l-au valorificat productiv și valoric. Tema din acest an a fost „Peisaj de la Dervent”. De aceea, creatorii s-au întrecut spre a găsi compozițiile plastice cele mai inedite, de a immortaliza nu doar ansamblul monastic, ci și grădina cu felurile și multicolorele ei flori, precum și împrejurimile îndepărtate ale orizontului dobrogean.

Lumina clară și curată a dimineții, ori cea blândă și pacifistă a înserării, dublată de sunetul îngânat al clopotului și al rugăciunii, au devenit un adevărat motiv de inspirație al artiștilor ce s-au împărtășit de multă bunătate și dragoste, simțăminte pe care viețuitorii așezământului ni le-au dăruit, în tot acest răstimp. Șederea, dar mai cu seamă operele realizate la mănăstire, ne-au fost răsplătite de către Preacuviosul Părinte Andrei, starețul așezământului, printr-o minunată vizită la Adamklisi și la peștera Sfântului Apostol Andrei - prilej unic pentru majoritatea creatorilor de întâlnire cu istoria, cultura și credința de pe aceste meleaguri.

La finalul taberei a fost vernisată expoziția ce a încununat eforturile și talentul pictorilor, expoziție ce s-a desfășurat într-un spațiu neconvențional, cel al noii biserici ce se înalță în curtea mănăstirii. Prezența Înaltpreașfințitului Arhiepiscop Teodosie al Tomisului a pecetluit o dată în plus legătura și purtarea de grijă pe care o consacră ierarhul locului pentru Sfânta Mănăstire, dar și pentru acest eveniment unic în peisajul artistic contemporan al artei sacre. În cuvântul său, arhierul a mulțumit artiștilor, Preacuviosului Părinte stareț Andrei, precum și doamnei Alice Dinculescu, cea care este inițiatorea acestei tabere de creație și implicit și a celor ce s-au succedat până acum. Importanța continuării și a trăinicieii acestui tip de creații - ce definesc deja profilul mănăstirii - au fost reliefate, în continuare, de Părintele Arhiepiscop Teodosie, el punând accentul pe faptul că operele de artă realizate aici sunt rodul inspirației divine.

Prezent la acest prinos de creație, credință și frumos, pictorul Marcel Muntean, cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, și-a exprimat bucuria participării și mai cu seamă dorința ca și în Mitropolia noastră să se desfășoare astfel de evenimente similare pe care le-a propus Înaltpreașfințitului Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului de a fi promovate în cadrul Sfintei Mănăstiri Nicula.

Mulțumim lui Dumnezeu că sfintele noastre mănăstiri pot deveni și adevărate așezăminte de cultură închinată divinității, așa cum au fost ele în decursul veacurilor.

20 martie 2012, „Seară cu Bartolomeu” la Arhiepiscopia Râmnicului, cu participarea unei delegații din partea Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului. De la stânga la dreapta: arhim. Andrei Coroian, pr. Iustin Tira, conf. univ. Ioan St. Lazăr (Râmnicu-Vâlcea), IPS Gherasim, Arhiepiscopul Râmnicului, prof. univ. Ioan Chirilă și pr. Ioan Pinte, scriitor.

Arhimandritul Zaharia Zaharou în mijlocul teologilor clujeni (II)

(5 iunie, 2012, Sala Nicolae Ivan)

Întrebare: În momentul rugăciunii, plânsul și lacrimile creează un moment al calmului, când corpul fizic uman este calm, după care apare o tăcere. Întrebarea mea este: de la această etapă așteptăm lumina în inima noastră sau calmitatea din inima noastră devine lumină?

Pr. Zaharia Zaharou: Amândouă. Ceea ce ați spus este foarte important. Când ne înfățișăm inima dinaintea tronului lui Dumnezeu, cu multe lacrimi, atunci, bineînțeles, mintea găsește inima mai ușor și se unește cu inima. Această unire a minții cu inima este condiția necesară pentru împlinirea cuvîncioasă a poruncilor lui Dumnezeu. Atunci când plângem dinaintea lui Dumnezeu, avem un singur gând. Dacă avem două gânduri, nu putem plânge. De aceea Părinții noștri apreciază atât de mult lacrimile, ca tămăduitoare.

Întrebare: Tot legat de aceasta: este vorba de lumină fizică?

Pr. Zaharia Zaharou: Nu, nu este vorba de lumină naturală, ci este o stare de liniștire care are în ea lumină, har. Desigur, în viața noastră nu există nemișcare, încremenire, ci ne aflăm în mișcare continuă; chiar și în somn duhul nostru fie se apropie de Dumnezeu, fie se îndepărtează de El. Și dacă vreți să știți dacă sunteți mântuiți, priviți cum reacționați în somnul vostru. Dacă în somnul nostru ne atacă duhul vicleșugului și i ne împotrivim într-un mod firesc și automat, așa cum ne împotrivim atacurilor vrăjmașului când suntem trezi, atunci suntem mântuiți căci somnul este icoana / imaginea morții și relația pe care o avem în prezent cu Dumnezeu se continuă pur și simplu în cealaltă viață într-un mod mai intens și curat.

Întrebare: Spuneți că „nicio zi nu va mai fi la fel, trăind în rugăciunea lui Iisus”. Ne puteți spune ceva despre acest tip de zi?

Pr. Zaharia Zaharou: Dacă învățăm să trăim cu un singur gând, vom vedea viața noastră pe o linie dreaptă, și în somn și în stare de veghe. Aceasta este o curăție a vieții, o curăție a inimii, și în lăuntru ei au loc urcușurile spre Dumnezeu. De acolo, omul care trăiește în acest mod vede vrednicia de a sta de-a dreapta Domnului. Viața în Hristos este o viață dinamică. Cum să păstrăm inspirația noastră până la sfârșit, este o temă mare.

Întrebare: Referitor la modul de a trăi cu un singur gând, putem să trăim astfel în lume sau trebuie să ajungem la o stare de desăvârșire, să fim monahi?

Pr. Zaharia Zaharou: Mie nu-mi place să fac această deosebire între monahi și cei care trăiesc în lume pentru că bazele vieții noastre sunt cele două porunci ale lui Hristos: să-L iubim pe Dumnezeu cu întreaga noastră ființă și aproapele să devină viața noastră. Cu cât cultivăm mai mult relația noastră cu Dumnezeu, cu atât mai firesc se vor întâmpla acestea în viața noastră. Am întâlnit de multe ori oameni în lume care trăiesc cu această căldură duhovnicească. Dar cum să ne pocăim dacă avem multe gânduri? Avem poruncă de la Apostolul să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru toate. Este mare lucru să-I mulțumim Domnului în viața noastră. Cu cât Îi mulțumim mai mult, cu atât mai mult ne împărtășește din darurile Sale. Și vine un moment în care simțim că nu-I mai mulțumim așa cum am vrea și cum ar trebui. Și atunci începe pocăința din recunoștință. Căci Îl considerăm demn de mai mult și de ceva mai deosebit decât ceea ce-I oferim. Fie din căință pentru păcatele noastre, fie din mulțumire pentru binefacerea lui Dumnezeu, vom ajunge în același punct. Cu alte cuvinte, are loc ceea ce rostim într-o rugăciune către Maicii Domnului, faptul că Hristos devine „marginea doririlor”.

Întrebare: Aș vrea să întreb ceva despre Părintele duhovnicesc. Dacă facem ascultare față de părintele nostru duhovnicesc, chiar dacă nu suntem de acord cu ce zice el și îl judecăm, la un moment dat pe parcursul vieții vom ajunge la liman? Vom ajunge să ne înțelepțim?

Pr. Zaharia Zaharou: Dacă îl judecăm în continuu nu ajungem la liman. Este vorba de credință față de Cel în numele Căruia vorbește duhovnicul. Dacă avem această încredere, dispoziția va fi una de bunăvoință. Duhovnicul crede,

de aceea vorbește și este încredințat de ceea ce spune, iar noi când îl întrebăm, credem în cuvântul pe care ni-l dă ca răspuns. Părintele Sofronie spunea că trebuie să învățăm să primim primul cuvânt. Din clipa în care începe discuția, toate își pierd validitatea. Trebuie să punem punct cuvântului pe care ni-l dă. Și acest punct este Amin-ul, cu care petcetim fiecare rugăciune. Este foarte ușor să-L cunoaștem pe Dumnezeu. Așa cum am auzit în aceste zile la slujbele Bisericii (în săptămâna de după Rusalii, n.t.), numele Său e Mângâietorul. Dumnezeu Tatăl este Tatăl milostivirilor și Dumnezeul îndurărilor, și Dumnezeu Fiul este Mângâietorul de la Tatăl, a venit să ne mântuiască, să ne cheme cu Cuvântul lui Dumnezeu, iar Duhul Sfânt este Celălalt Mângâietor pe care-L trimite Hristos în lume. Astfel, Mângâietor este Tatăl, Mângâietor este Fiul, Mângâietor și Sfântul Duh. Dar pentru cine? Pentru cei care se apropie de El cu inimă frântă. Dacă ne apropiem de El cu inimă plină de durere și frântă, atunci cu siguranță se va pogori asupra noastră. De aceea spun Părinții noștri că acela care are inima frântă este mai puternic decât toate uneltirile diavolilor pentru că Cel care este în lăuntru lui este mai puternic decât ceea ce este în afară, în lume. De aceea trebuie să găsim o modalitate de a ne apropia de Dumnezeu cu inimă frântă, să-I vorbim din inimă, și atunci El ne va mângâia cu harul Său. Și acest har al Lui este pentru noi mana Noului Testament și atunci vom fi tari. După cum spune Apostolul, „toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește” (Flp 4, 13).

Elena Liliana Boamfă: Cum poate rugăciunea inimii să fie o preocupare a vieții noastre chiar și în timpul Sfintei Liturghii?

Pr. Zaharia Zaharou: Consider că rugăciunea inimii nu este ceva care să se opună la ceea ce se petrece în Sfânta Liturghie. Atât Liturghia cât și rugăciunea numelui lui Hristos zidesc biserica sfântă a lui Dumnezeu din lăuntru omului.

Omul poate avea această rugăciune și să participe totodată și la Taina care se săvârșește. Spuneam mai înainte că, în rugăciunile sale de mijlocire către Dumnezeu Mângâietorul, omul suspină cu suspine negrăite. Atunci Duhul lui Dumnezeu strigă cu suspine negrăite din lăuntru nostru către Dumnezeu. Și inima omului strigă neîncetat „Avva! Părinte!”, după cum spune Apostolul Pavel (cf. Rm 8, 15: „...ați primit Duhul înfierii, prin care strigăm: Avva! Părinte!” și Gal 4, 6: „Și pentru că sunteți fii, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile noastre, care strigă: Avva, Părinte!”, n.t.). Aceasta se întâmplă atunci când mângâierea lui Dumnezeu se înmulțește în inima omului prin pocăință. Pocăința este cea care conduce în mod firesc și la rugăciunea neîncetată.

Întrebare: Am putea spune că, individual, viețuirea într-un singur gând se realizează prin pocăință. Dar împreună-viețuirea într-un singur gând, adică viețuirea într-un singur gând în comunitate, se realizează în Liturghie?

Pr. Zaharia Zaharou: Dacă trăim profund taina Sfintei Liturghii, vom ști cum să trăim și în lume. La sfârșitul Liturghiei Sfântului Vasile cel Mare, în rugăciunea pe care o citește preotul la Procomidiar, se spune că în Liturghie se descoperă un mod de viață, o „rânduială” conform căreia să trăim întreaga noastră viață. Ce are loc în Liturghie? Ne întemeiem pe cuvintele lui Hristos: „Luați, mâncați...”, „Beți dintru acesta toți...”. Și ne rugăm și Îl invocăm pe Duhul Sfânt ca să facă aceasta, pentru a face realitate ceea ce se rostește. Adică, în Liturghie învățăm să ne întemeiem pe cuvântul lui Dumnezeu și să facem rugăciuni de mijlocire către Dumnezeu. Și are loc această minune: noi îi dăruim lui Dumnezeu mica noastră viață, iar El ne dăruiește în schimb marea și infinita Sa Viață. Și în restul vieții noastre trebuie să continuăm în același fel: în fiecare lucru al vieții noastre să ne întemeiem pe cuvântul lui Dumnezeu și să facem rugăciuni de mijlocire și să cerem

ca aceasta să devină realitate în viața noastră. Principiul liturgic de bază este formulat de Apostolul Pavel în Epistola către Timotei atunci când afirmă că întreaga creație este bună când este primită cu mulțumire și se sfințește prin cuvântul lui Dumnezeu și rugăciune.

Paul Siladi: În limba română, cuvântul „pocăință” este foarte apropiat ca sens și legat de „căință” și „regret”. Ce rol are regretul în starea pocăinței?

Pr. Zaharia Zaharou: În tradițiile popoarelor ortodoxe, termenii aceștia au o anumită semnificație specială. Grecii au învățat să gândească filosofic. De exemplu, pocăința [gr. *metanoia*, *μετάνοια*], înseamnă schimbarea minții [gr. *nous*, *νοῦς*], a gândirii. Termenul rus [*procaiania*, *покаяние*] are un sens mai practic. Dar, pentru că este o singură experiență de viață în spatele acestor cuvinte, ele nu ne despart. Căci este aceeași viață în Biserică și trăim în același mod pocăința, pe care o exprimăm în cântările și rugăciunile slujbelor. De aceea nu contează că anumiți termeni primesc o anumită semnificație aparte. De exemplu, cuvântul grec *acedia* [*ἀκηδία*] este tradus în rusă printr-un termen [*inimnia*, *уныния*] care înseamnă „nelucrare”, „lene”, „trândăvie”. În greacă acest cuvânt, *acedie*, implică o semnificație filosofică. Termenul provine din verbul „a înmormânta” [*κηδύω*], care înseamnă „a se îngriji de cel care a murit”. În viața duhovnicească, *acedia* înseamnă „lipsa de grijă față de mântuire și față de ceea ce se întâmplă după moarte”. Așadar există diferențe de sensuri între termenii din cele două limbi: unul este practic, celălalt filosofic. Dar pentru că întregul mediu al Bisericii este același la toate popoarele ortodoxe, nu ne despart aceste diferențe, ci mai degrabă ele ne îmbogățesc. De exemplu, atunci când traducem rugăciuni sau scrieri teologice în limbi europene, avem dificultăți în redarea cu exactitate a înțeleșurilor termenilor ascetici ai Tradiției deoarece nu este identitate de trăire sau viețuire.

Întrebare: Ne ajută studiile teologice să ne descoperim mai ușor inima? Sau, mergând pe această cale rațională, ne punem adeseori întrebări care ne îndepărtează de Dumnezeu?

Pr. Zaharia Zaharou: Depinde cum sunt făcute studiile. Dacă le facem cu ascultare, așa cum spuneam, și cu rugăciune, vor fi într-un tot folositoare. Îmi amintesc că, atunci când eram la Institutul Sfântul Serghie din Paris, îi vedeam pe unii studenți în bibliotecă având permanent alături de ei Noul Testament și, de fiecare dată când oboseau în urma cititului îndelungat, citeau un capitol sau două din Scriptură pentru a-și reînnoi simțirea duhovnicească. Cu alte cuvinte, grija lor principală era aceea de a face în așa fel încât Cuvântul lui Dumnezeu să devină într-un mod firesc propria lor limbă și gândire. În felul acesta studiile sunt folositoare. Și, știți, de multe ori aud spunându-se: „pot și singur să învăț teologia”. Și, într-adevăr, altădată, în marile mănăstiri era posibil ca oamenii să-și însușească teologia. Acum, însă, nu mai este practic posibil. Atunci când noi citim de unii singuri, citim ceea ce ne place, dar când studiem teologia trebuie să învățăm și alte lucruri care, poate, nu ne plac însă sunt necesare pentru viața Bisericii. Trebuie să învățăm și istorie, drept canonic, apologetică..., trebuie învățate multe lucruri. Și este foarte folositor pentru că într-un interval scurt de timp ne informăm despre multe lucruri. Noi suntem cei care facem ca un lucru să fie folositor sau nefolositor. De noi depinde să fie folositor sau nefolositor studiile teologice.

Întrebare: Aș dori să vă adresez o întrebare în legătură cu întrebarea precedentă. În ce măsură noi, teologii de mâine, putem să fim conștienți în cercetarea noastră academică și de literatura de specialitate protestantă sau catolică? Ne este benefică sau nu?

Pr. Zaharia Zaharou: Bineînțeles că poate ajuta. Însă, cred, ca o regulă, că trebuie să avem la bază studiile făcute într-o facultate de teologie ortodoxă, să avem bazele într-o astfel de facultate. Trebuie să avem ca referință trupul Bisericii, adică să avem un duhovnic care să se roage pentru noi dar și să ne supravegheze până și în studiile noastre. Această legătură cu duhovnicul ne va menține într-un duh de smerenie. Și atunci Dumnezeu ne va da mai ușor harul de a discerne duhurile.

Întrebare: Cum să învățăm să-L lășăm pe Dumnezeu să se manifeste prin noi în lumea din zilele noastre?

Pr. Zaharia Zaharou: Atunci când avem un singur program în viața noastră, dimineața, la amiază, după-masa, seara și noaptea, să-I rugăm pe Dumnezeu să ne păzească fără de păcat.

Traducere din greacă de Pr. Florin-Cătălin Ghiță

Religia în școală – formă a misiunii Bisericii

Pr. Adrian Cherhaț

De obicei, atunci când vorbim despre Religie, ca disciplină a educației, avem tendința de a o plasa exclusiv în cadrul curriculum-ului școlar, pierzând din vedere adeseori valența ei bisericească. Aceasta se întâmplă și sub presiunea venită din partea unor factori activi ai societății contemporane care confundă naiv, cu nonșalanță, predarea Religiei în școală cu o formă de îndoctrinare sectară. Trecând peste această confuzie voită sau ne-voită, dar luând-o în serios, cred că este foarte important, în primul rând, să avem în vedere și să promovăm predarea Religiei în școală ca parte a misiunii creștine, chiar ca argument împotriva îndoctrinării.

Misiunea creștină, inițiată prin porunca Mântuitorului Hristos (Matei 28, 19-20; Marcu 16, 15-18; Luca 24, 46-49; Ioan 20, 21-23; Faptele Ap. 1, 8) și inaugurată prin pogorârea Duhului Sfânt la Cincizecime (Faptele Ap. 2, 1-42), este, de fapt, o continuare a lucrării lui Hristos până la sfârșitul veacurilor prin intermediul ucenicilor Săi. Având același conținut și aceeași structură ca și activitatea Mântuitorului, misiunea Bisericii este în esența ei „la modul lui Hristos”, adică desfășurându-se prin aceleași metode și mijloace pe care le folosea și Hristos (Anastasios Yannoulatos). Ca perpetuare a „misiunii” Fiului trimis de Tatăl, lucrarea Bisericii trebuie să rămână fidelă în toate lui Hristos pentru a fi credibilă și eficientă în demersul ei.

Astfel, cunoaștem trei aspecte fundamentale ale misiunii creștine după modelul lui Hristos: *chemarea* oamenilor la trăirea unei vieți adevărate după natura lor prin propovăduirea Evangheliei, *integrarea* celor care răspund liber chemării în comuniunea de viață cu Hristos prin Sfintele Taine ale Bisericii și *creșterea* sau aprofundarea acestei trăiri de comuniune prin îndrumarea catehetului și a părintelui duhovnic. Dacă privim modul în care Hristos împlinea aceste trei aspecte misionare, observăm un element constant în relația dintre El și oameni: respectarea totală a libertății de decizie a fiecărei persoane și dorința ca efectul lucrării Sale să fie rodul propriei opțiuni și implicări a omului. De aici rezultă și „discreția” Domnului de aborda persoanele umane, fără a impresiona și atrage prin puterea Sa divină, pentru a naște

în sufletele lor o credință liberă și dinamică, care să aducă bucurie și mulțumire.

Condițiile și situația societății contemporane sunt acum diferite față de primul secol creștin: acum misiunea Bisericii nu se mai îndreaptă neapărat spre necreștini, ci spre o pătură de oameni încreștinați *de facto*, dar care nu trăiesc viața în Hristos asumată prin Botez și nu se bucură de roadele ei. De aceea, putem vorbi de o trezire duhovnicească, ca obiectiv al misiunii, îndreptată spre acei oameni pe care inerțiile lumii i-a îndepărtat de Biserică, izolându-i într-o indiferență degradantă. Față de aceștia Biserică face o *rechemare* spre un mod de viață superior pentru a-i *reintegra* în comuniunea cu Hristos prin Taine și a-i *îndruma* spre o întărire spirituală liber asumată și determinantă în această lume supusă păcatului.

Pe acest calapod se înscrie și predarea Religiei ca disciplină în școlile publice, ca formă de manifestare a misiunii Bisericii în societatea contemporană, prin care se face rechemarea celor îndepărtați de Hristos la viața creștină. În acest sens, obiectivul esențial al orei de Religie, care trebuie avut în vedere în primul rând de către cei care o predau, este conștientizarea elevului că aparține unei comunități parohiale și reintegrarea sa treptată în structura acestei comunități prin primirea Sfintelor Taine, asumarea unei concepții de viață creștină cu rugăciune, post, milostenie și relația cu părintele duhovnic. Pentru aceasta este absolut necesară relația și buna colaborare conștientă și responsabilă între profesorul de Religie și preotul parohiei în cadrul căreia funcționează școala.

Este evident că această relaționare dintre preot și profesor nu este scutită de dificultăți, existând și pericolul creării unui cadru concurențial unde se promovează o lucrare individualistă, care nu de puține ori va duce la neînțelegeri sau chiar certuri. Ea constituie o lucrare delicată și în ceea ce privește dorința și disponibilitatea elevilor de a se integra în „Trupul lui Hristos”, orice forțare în acest sens conducând spre un eșec regretabil. Aici este simțită necesitatea de a lucra „la modul lui Hristos” cu înțelepciune și răbdare, respectând, în primul rând, libertatea de opinie și de opțiune a celor implicați, și, mai ales, având o conștiință misionară jertfelnică, fără a căuta gloria personală sau afirmarea individuală.

Necesitatea relației de colaborare dintre preotul paroh și profesorul de Religie este determinată și de conținutul disciplinei predate, care nu poate rămâne doar la nivel teoretic. Pentru a fi înțeleasă și asumată temeinic este nevoie de experiența ei în practica de viață, iar singurul loc unde aceasta se poate face este comunitatea parohială, care alcătuiește „Trupul lui Hristos”, trăind adevărata viață în Hristos. Această viață nu se trăiește individual, precum în grupările sectare, ci în comuniune cu ceilalți, așa cum sunt structurate comunitățile parohiale, prin mărturisirea aceleiași credințe, împărtășirea cu aceleași Taine și îndrumarea prin aceleași canoane duhovnicești. Chiar dacă nu toți elevii vor dori o implicare practică, obiectivul Religiei ca disciplină trebuie să rămână experiența credinței personale în viața parohială.

Colaborarea dintre preot și profesor se poate face eficient, mai ales, cu ocazia marilor praznice creștine, prin participarea activă la cultul divin, săvârșirea unor activități cultural-religioase legate de sărbătoarea respectivă, implicarea în activitatea socială a parohiei și, nu în ultimul rând, prin vizita la clasă a preotului paroh și cercetarea părintească a comunității de elevi. Ar fi binevenită și organizarea unor seri duhovnicești în care elevii să fie invitați la rugăciune, meditație și discuții libere. Nu trebuie neglijate nici pelerinajele sau excursiile și s-ar putea organiza și unele concursuri pe anumite teme religioase, iar participanții să fie răsplătiți măcar cu o diplomă.

Poate că vorbim de lucruri frumoase și ideale la care mulți visează, dar care comportă dificultăți mari în punerea lor în practică. Trebuie, însă, să știm și să fim conștienți că această lucrare este și o taină a implinirii divine și cu toată delicatețea ei nu poate fi împlinită fără să încercăm nimic. Poetul și scriitorul Răzvan Codrescu spunea la un moment dat că, dacă creștinismul s-a născut prin jertfa lui Dumnezeu pentru om, el va putea să trăiască numai prin jertfa omului pentru Dumnezeu. Aceasta implică, însă, o puternică conștiință misionară în predarea orei de Religie la școală, urmărindu-se unirea acesteia cu planul vieții parohiale în comuniune cu toți cei care cred și trăiesc viața în Hristos.

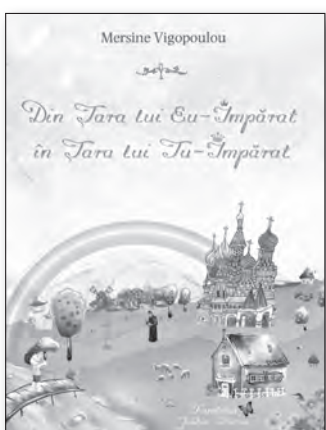

Recomandare de lectură

Din țara lui Eu-Împărat în țara lui Tu-Împărat

„Lucrurile sunt simple, copiii mei.
Noi suntem cei care le complicăm”.
(Cuviosul Paisie Aghioritul)

Cosmina Tămaș

arta „Din țara lui Eu-Împărat în țara lui Tu-Împărat”, a apărut în anul 2011 la editura Fundației Justin Pârțu, iar în acest an a cunoscut cel puțin încă două traduceri, la alte edituri. Este prima lucrare a autoarei Mersine Vigopoulou, din Grecia, pe care aceasta mărturisește că a scris-o cu gândul la nepoții săi. Scrierea, realizată sub forma unui basm se adresează în egală măsură celor mici, dar și celor care acordă o atenție sporită bune creșteri și educări a copiilor – fie că aceștia sunt părinți, cadre didactice sau bunici – și înfățișează, într-o manieră ludică și plină de prospețime călătoria plină de aventuri a unui personaj numit în mod simbolic Încăpățânatul, călătorie pe care acesta o începe în țara lui Eu-Împărat, unde locuia, spre țara minunată a lui Tu-Împărat.

Încăpățânatul, fiul Orgoliului Nemăsurat și al Slavei Deșarte, fratele Mândriei și al Ambiției, supus fidel al reginei Îngâmfare trece, din nebăgare de seamă, dincolo de porțile împărăției sale și cunoaște o fetiță al cărei nume este Seninătate. Aceasta îl impresionează de îndată, prin comportamentul ei total diferit de al locuitorilor țării lui Eu-Împărat, dovădindu-se prietenoasă, blândă, iertătoare și senină sufletește. În clipa în care fata se îndepărtează, Încăpățânatul abia apucă să afle care îi este numele și că locuiește în țara lui Tu-Împărat. Din acest moment, el decide să o caute și are de străbătut un drum lung și adesea plin de obstacole exterioare, dar mai ales interioare, pentru a ajunge la ea. Fiind sfătuit de Bătrînul Înțelept, Băiatul nostru află că pentru a ajunge la Seninătate trebuie să facă o lungă călătorie, în care e absolută nevoie să pună pe primul loc binele celui alt și să păstreze întotdeauna în minte gânduri bune, lucru care se va dovedi extrem de dificil.

Pentru a vă stârni curiozitatea, redau mai jos un mic fragment din carte:

„Încăpățânatul era un tânăr cetățean al Țării lui Eu-Împărat care se juca singur, ca de obicei. Într-o zi nu a dorit să se joace cu prietenii, așa că, despărțindu-se de ei, a plecat de unul singur. În fond și la urma urmei, gândea el, cum aș putea fi prieten cu ei, când nu-mi dau dreptate că sunt cel mai bun alergător din toată Țara lui Eu-Împărat? Doar mama sa îl lăuda pentru aceasta.

Într-adevăr, mama Încăpățânatului, doamna Slavă Deșartă, soția domnului Orgoliu Nemăsurat, îi lăuda și-i lingusea pe soțul ei și pe copii pentru cele mai neînsemnate lucruri. Ea credea că își încurajează familia și îi face pe copiii ei mai puternici. Pentru oamenii din Țara lui Eu-Împărat era important să ieși în față și să te evidențiezi în raport cu alții, iar acest lucru era cu neputință de realizat fără încrederea în sine [...]

În sfârșit, gândea Încăpățânatul, e cineva care-mi recunoaște meritele.

- De fapt, a răspuns el, chiar sunt cel mai bun alergător. Aș fi vrut ca și ceilalți să fi auzit ceea ce tocmai ai spus. Hei, nu mi-ai zis numele tău.

- Seninătate. Dar al tău?

- Încăpățânatul.

S-au așezat apoi sub un copac spre a-și trage răsuflarea.

- Seninătate, știi, înainte de a ne întâlni, eram tare supărat. Parcă îmi ieșisem din fire.

- Mi-am dat seama de asta, când te-am văzut în fața porțiței. Știi, nervozitatea îi face pe oameni violenți. Ești mult mai draguț acum, când ți-a trecut supărarea.

- Dar cum să nu mă supăr! Știi cum se poartă prietenii cu mine? Începu apoi să-i povestească despre toate problemele sale. Seninătatea îl asculta cu atenție în timp ce el continua să vorbească năstrucit...

La capătul acestei călătorii, frumoasă și plină de imprevizibil, eroului nostru i se va schimba în întregime modul de a gândi și de a simți, iar decizia pe care o va lua este una plină de curaj.

Pentru a afla care au fost obstacolele pe care Încăpățânatul le-a avut de trecut, pentru a afla dacă și cum le-a înfruntat, unde a greșit, dar mai ales pentru a descoperi cum l-a întâmpinat la întoarcere regina Îngâmfare și ce decizie a luat el la finalul acestei nemaiauzite povești în care, dacă suntem sinceri, ne putem recunoaște de multe ori, vă invit să vă rezervați câteva ore de lectură foarte plăcută și instructivă.

„Profesorul de Religie” este prima pagină dedicată exclusiv cadrelor didactice din Școlile și Liceele Județelor Cluj și Bistrița-Năsăud. În ea se reflectă activitățile, proiectele și preocupările științifice ale profesorilor de religie. Așteptăm articolele dumneavoastră la adresa revista@renasterea-cluj.ro sau liviuvidican@yahoo.com.

Programul Catehetic „Sfinții, Modele de virtute” (1-13 august 2012)

Pr. Liviu Vidican-Manci

Adormirea Maicii Domnului (15 august), cel puțin în spațiul transilvan, este o sărbătoare prețuită și respectată de creștinii ortodocși. Dincolo de faptul că este precedată de un post, ușor, de vară, curățitor, în parohiile noastre s-a încetățenit obiceiul de a sluji în fiecare seară *Pracilisul Maicii Domnului*, suită de imne și rugăciuni care ne reamintesc rolul de Mijlocitoare, de Rugătoare caldă al Fecioarei Maria pe lângă Iubitul Său Fiu. Acest timp este o ocazie deosebită și pentru întărirea legăturilor comunităților parohiale și pentru sensibilizarea față de adevărurile de credință, față de realitățile spirituale și morale pe care, creștini ortodocși fiind, avem datoria să le cunoaștem și, în timp, să ni le însușim. Prin urmare, la îndemnul și cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, am întocmit un proiect catehetic pentru această perioadă ce stă sub semnul Fecioarei.

Dacă, catehezele *Postului Adormirii Maicii Domnului* din anul 2011 au fost considerate prea complexe pentru nivelul credincioșilor și al unor frați preoți, ele aparținând în fapt, așa cum apărea într-o notă explicativă, părintelui Alexander Schmemmann, renumitul teolog rus din diaspora, anul acesta am gândit o formă de cateheză cu grad de dificultate scăzut, simplu, foarte accesibil, lăsând la alegerea preotului sau a catehetului să le sporească complexitatea funcție de parohia pe care o călăuzește sau de exigențele personale. Pe de altă parte, e la fel de adevărat, că simplitatea trebuie să fie dominantă unei cateheze binefăcute, mai ales la nivelul actual al cunoștințelor religioase ale creștinilor de rând.

Catehezele din această perioadă poartă genericul „Sfinții, Modele de virtute”, fiind în consonanță cu cele din 2011. Tema sfințeniei și a sfinților, dincolo de problema dogmatică pe care o constituie, face parte, cu certitudine, din vastul câmp al spiritualității și este, cu mici excepții, puțin accesată în catehezele și predicile noastre. Probabil e responsabilă pentru acest lucru și maniera în care s-a făcut aghiografie în școlile teologice și, bineînțeles, accentul destul de slab pus pe viața și activitatea „casnicilor lui Dumnezeu”, dar și forma în care viețile sfinților apar consemnate în Sinaxare, limbajul vechi și, adesea, inaccesibil aspect ce îndepărtează lectorul de ele. Însă acestea sunt doar probleme de formă și nu de fond. Sfinții sunt realități ce nu pot fi negate de oricine are un picur de bun simț. Au trăit ca noi, au avut o viață plină de încercări, adesea viața lor confundându-se, până la un anumit punct, cu a unui simplu credincios. Se observă cu ușurință că fiecare sfânt din calendar poate deveni o sursă de inspirație pentru credinciosul de rând, dar și pentru preot, și aceasta ne-am propus să reliefăm în catehezele din acest proiect. Ca atare, am pornit de la viața sfântului zile sau a evenimentului din ziua în care se săvârșește *Paraclisul Maicii Domnului*, am descris-o și în conjuncție cu aceasta am evidențiat o virtute care poate fi aplicată la viața de zi cu zi a credinciosului ortodox. De asemenea, am încercat să readucem în atenția creștinilor motivele pentru care cinstim Sfânta Cruce (cateheza din 1 august), respectiv, ce este sfințenia și ce legătură are cu sărbătoarea Schimbării la Față (6 august).

Revenind la modul în care au fost gândite catehezele și la gradul de dificultate al acestora, e limpede că este foarte greu să împăcăm toate preferințele. Cert este că aceste cateheze constituie o platformă, (doar tema având caracter obligatoriu) nefiind nevoie ca ele să se citească. Din ele se pot extrage structura și argumentele, iar restul să fie adaptat de fiecare preot în parte la specificul comunității. Nu este nepotrivit nici să fie citite, dar nu e indicat, întrucât în momentul lecturării dispare contactul vizual cu ascultătorii, un element vital în reușita sau nereușita catehezei, dar, mai mult decât atât, se optează transmiterea emoției, atât de importantă în receptarea mesajului.

Catehezele cu tema „Sfinții, Modele de virtute” au fost gândite după o formă standard de cateheză, neimplicând elemente moderne, având un specific intuitiv-analitic. Nu am mai introdus foarte multe interogații în text, nici măcar îndemnul ca ele să fie utilizate, întrucât, am considerat, că ar fi destul de dificil să fie introdusă metoda jocului de rol, metoda dialogului sau alte metode în grupurile eterogene de credincioși. Metodele amintite și altele asemenea se pretează

mai ales grupurilor parohiale de dialog catehetic cu oarecare experiență și nu în cadrul pur formal, precedat de o slujbă frontată de un interval orar. Totuși, pentru cei care au cunoștințe avansate de catehetică și cunosc metodele moderne, formatul în care au fost pregătite catehezele le permit să le aplice. Așadar, vorbim de un tip clasic de cateheză în care, așa cum vom putea observa, sunt introduse și elemente omiletice, după modelul catehezei patristice, însă într-o pondere redusă. Urmăm structura de manual a catehezei (*Pregătirea apercetivă, Anunțarea temei, Tratarea - cu argumentarea scripturistică și patristică - uneori Intuiția, Recapitularea, Asocierea și Aplicarea.*), pe care, în mod intenționat, am menționat-o în fiecare cateheză. În forma tipărită, care, cu ajutorul lui Dumnezeu, va apărea în această toamnă, toate etapele vor fi explicate pe larg, pentru a putea fi folosite de cei interesați ca instrumente de lucru.

Prin urmare, catehezele pregătite pentru Postul Adormirii Maicii Domnului din acest an au un pronunțat caracter *spiritual-moral*, nelipsind elementele *dogmatice*, fără însă a sufoca textul, și se adresează unui public nepretențios, deschis spre învățarea și aprofundarea adevărurilor de credință, indispensabile în prefacerea duhovnicească personală.

Să dea Dumnezeu ca tot efortul depus pentru întocmirea lor să fie spre folosul Bisericii și al credincioșilor.

21 iulie 2012, *Sfântul Prooroc Iezechiel, Cuvioșii Rafael și Partenie de la Agapia*

Activitățile grupului de tineret „Adormirea Maicii Domnului”

Radu Copil

Grupul parohial de tineret de la Biserica „Adormirea Maicii Domnului” a luat ființă în urma seriei de cinci cateheze maritale din Postul Crăciunului 2011. La solicitarea Părintelui Dan Hognogi, am propus un program general cu patru tipuri de activități lunare: o discuție tematică catehetică, atelier practic, vizionare de film și prezentare de carte.

Programul s-a desfășurat în fiecare seară de luni în biroul parohial, pentru cel puțin 2 ore, în prezența preoților slujitori ai bisericii.

Activitatea grupului parohial a debutat pe 16 ianuarie 2012 cu o seară de poezie și cântece la chitară. A urmat cateheza „Sfinții și examenele”, despre viața și minunile Cuvioasei Parascheva de la Iași, cu accentul pus pe ajutorul Sfinței dat celor care au avut de trecut prin examene.

Împreună am vizionat filmul „La vita e bella”. Iar fiindcă viața bate filmul, la următoarea întâlnire a avut loc prezentarea vieții impresionante a Mamei Blondina, o martiră a Siberiei.

La atelierul practic, 23 de persoane au învățat să împletească cruci de mașină, sub coordonarea Cameliei Felecan și a Oanei Băilă de la ASCOR Cluj.

Lăsatul secului pentru Postul Paștelui a fost sărbătorit prin atelierul culinar de gătit gogoși și clătite, coordonat de Corina, și prin numeroase cântece la chitară și pian. Atelierul de cusut mărtișoare a fost coordonat de Carmen Copil, iar la atelierul de felicitări, s-au confecționat peste 250 de felicitări personalizate.

Pe 5 martie, a avut loc proiecția unui documentar despre Muntele Athos, iar apoi s-au confecționat alte 290 de felicitări, ce au fost dăruite în două duminici consecutive tuturor doamnelor și domnișoarelor din biserică.

La cea de a noua întâlnire, Emilia ne-a vorbit despre cartea lui Dan Puric „Fii demn”, iar Alina ne-a prezentat „Jurnalul Fericirii” al lui Nicolae Steinhardt. Pe 19 martie, am vizionat filmul „Changing Lanes”. La întâlnirea din 26 martie, Alin ne-a înveselit seara cu diverse jocuri de animație.

Sâmbătă, 31 martie 2012, 11 persoane au participat din partea grupului parohial la Pelerinajul Tinerilor pe Jos de la Iclod la Mănăstirea Nicula.

În cadrul programului „Alege Școala”, împreună cu Părintele Dan, 9 membri ai grupului parohial de tineret au însoțit 87 de elevi la Căminul de îngrijire a vârstnicilor de la Nușeni și la Mănăstirea „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul” de la Nușeni.

Ziua următoare, parohia a fost gazdă pentru clasa de elevi a III-a C de la Liceul Teoretic „Eugen Pora”, îndrumată de doamna învățătoare Iulia Chende. Împreună cu 5 membri ai grupului de tineret, am organizat pentru cei 14 elevi un program recreativ și religios.

Joi, 5 aprilie, sub îndrumarea Părintelui Dan, 9 tineri au vizitat Centrul de Recuperare pentru Copii cu Handicap Neuropsihic Ușor și Mediu „Țândărică”. Pentru întâlnire, am pregătit un scurt program muzical și recreativ.

Pe 9 aprilie, 15 tineri au participat, citind și cântând în strană, la Slujba Deniei din Lunea Mare. Fiind ultima întâlnire înainte de Sărbătoarea Învierii, s-au acordat și premiile pentru prezență.

Luni, 23 aprilie, de Sfântul Gheorghe, grupul parohial de tineret a participat la slujba Vecerniei, iar ulterior, a avut parte de comuniune sufletească, muzicală și culinară la Sonia și Mihaela acasă. Pe Alin, trubadurul nostru, l-am sărbătorit cu un tort surpriză pregătit de Corina cu prilejul zilei sale de naștere.

Pe 30 aprilie, la seara de film, am vizionat pelicula „Black”.

Luni, 7 mai 2012, Părintele Dan a organizat la biserică cea de a II-a ediție a concursului de cunoștințe religioase „Hristos – ajutorul meu” pentru 125 de elevi, din clase I-XII de la Liceul Teoretic „Eugen Pora”. La acțiune, au participat și tinerii grupului parohial, organizând pentru elevi două jocuri de animație. În aceeași zi, grupul de tineret s-a reunit seara pentru vizionarea unor filmele sugestive cu Nick Vujicic și o agapă din partea Părintelui Dan în cinstea zilei sale de naștere.

Sâmbătă, 12 mai 2012, 4 persoane au participat din partea grupului la punerea pietrei de temelie la Centrul de tabere „Sfântul Ioan Valahul” de la Câmpenești.

Luni, 14 mai 2012, seara de tineret a inclus: participare la vecernie, cateheză despre viața și minunile Sfântului Mare Mucenic Efreem cel Nou, o agapă, vizionare de poze de la Câmpenești și cântece la chitară.

În perioada 17-20 mai 2012, parohia a organizat pentru membrii grupului de tineret o tabără de weekend la Mărișel. În cele patru zile de tabără, tinerii au avut parte de numeroase activități religioase și recreative, constituite în experiențe de viață cu mare încărcătură sufletească și duhovnicească.

Luni, 28 mai 2012, tinerii l-au sărbătorit pe Părintele Dorin cu prilejul zilei sale de naștere, iar apoi au aflat despre viața și minunile Sfântului Ioan Rusul.

De 1 iunie, tinerii l-au însoțit pe Părintele Dan la Liceul Teoretic „Eugen Pora”, unde elevii claselor I-a și a II-a au realizat desene tematice pe asfalt. Seara zilei de 4 iunie a fost rezervată pentru proiecția filmului „Ushpizin” și discuții despre familie, credință, pronie divină și alte subiecte desprinse din scenariul filmului.

Duminică, 10 iunie 2012, mai mulți tineri au fost prezenți la Concertul „Lumina nordică” găzduit de parohie, iar pentru a doua zi am pregătit un program religios (4 minuni recente ale Cuvioasei Parascheva) și recreativ (jocuri creative). Luni, 18 iunie, programul a presupus discuții libere (durata optimă a unei predici) și jocuri de animație.

Miercuri, 20 iunie, Părintele Dan a organizat la biserică vernisajul unei expoziții de icoane pe sticlă. Prezenți la vernisaj, expozanții au fost elevii clasei a II-a C de la Școala „Ioan Bob”, aflați sub îndrumarea doamnei învățătoare Mandolica Alupoaei. Pentru cei 29 de copilași, membrii grupului parohial de tineret au pregătit în curtea bisericii un scurt program muzical și recreativ.

Pe 25 iunie, a avut loc ultima întâlnire de tineret. Seara a debutat cu vecernie. A urmat proiecția a peste 100 de poze de la program. Pentru această întâlnire specială, fetele au pregătit un tort delicios de post. Pentru perioada 23 aprilie - 25 iunie, au fost premiați cei mai fideli participanți.

Miercuri, 27 iunie 2012, 6 membri ai grupului parohial au fost la Radio Renașterea pentru o înregistrare în cadrul emisiunii „Pururi tânăr”. Pe perioada verii, tinerii care au participat în mod constant la activitățile grupului parohial vor participa ca voluntari în tabăra de copii de la Mărișel.

Însoțite de poze, toate activitățile realizate au fost prezentate pe blogul parohiei www.adormireamaiciidomnului.wordpress.com. Nădăjduim că programul grupului parohial va aduce roade frumoase în sufletele tinerilor, iar la începutul anului universitar 2012-2013 activitățile își vor relua cursul.

Sf. Ioan Carpatiul - un părinte filocalic

Pr. Cătălin Pălimaru

Filocalia, departe de a fi o lectură destinată exclusiv monahilor, poate inspira și celor din lume – prin minunatele cugetări ale autorilor ei – o schimbare a perspectivei asupra vieții. Scrierile Părinților filocalici sunt rodul unei îndelungate și greu încercate experiențe duhovnicești, fiind predat – cel mai adesea sub forma unor scurte

capete – celor însetați de povățuire. Ținta lor este edificarea omului lăuntric, eliberarea lui din constrângerile chinuitoare ale patimilor și dobândirea nepătimirii prin exersarea practicilor ascetice dar mai ales prin rugăciune și paza minții.

Volumul 4 al ediției românești, gândită, tradusă și adnotată de părintele Dumitru Stăniloae, cuprinde nu mai puțin de 11 autori, cu scrieri de o mai mică întindere dar importante prin tematica spirituală atinsă. Între ei se numără Ioan Carpatiul, dat ca sfânt de unele manuscrise, precum și Sf. Nicodim Aghioritul, editorul Filocaliei grecești, publicată la Veneția în 1782, informație reținută și de sinaxare, care îl menționează între sfinții prăznuiți la data de 25 august.

Datele despre el sunt extrem de sumare, iar unele chiar ipotetice. Se știe că a trăit în veacul 7. Supranumele trimite către locul de proveniență, anume insula Karpathos din arhipelagul Sporadelor (Dodecanez), situată între insulele Rodos și Creta, subordonată în timp insulei Rodos, apoi dominației venețiene și ulterior turcești. Un anume Ioan, episcop de Karpathos, semnează actele Sinodului al VI-lea Ecumenic de la Constantinopol (680), acesta fiind, se pare, și autorul scrierii inclusă în Filocalia. Conform unei alte ipoteze, episcopul Ioan, înaintea urcării pe scaun, ar fi trăit ca monah într-una din mănăstirile insulei, situată pe muntele Sfântului Epifanie sau al Sfântului Ilie, loc unde și-a însușit tainele vieții duhovnicești.

Filocalia cuprinde două din scrierile acestui autor, respectiv: *100 de capete parenetice* (sau, în ediția românească, „Una

sută capete de mângâiere, către monahii din India care i-au scris lui”) – amintită în veacul 9 și de patriarhul Fotie, în *Bibliotheca* 201, tradusă în veacul 17 de J. Pontanus și inclusă ulterior în colecția Migne – și *Logos askētikos kai parēgorētikos* (sau, în aceeași ediție, „Cuvânt ascetic și foarte mângâietor, către monahii care l-au îndemnat din India, întregind numărul celor o sută de capete”). Manuscrisele mai consemnează o a treia lucrare, purtând variate nume – *Capitula physiologica ascetica* sau *Capete practice* sau *Capete teologice și gnostice* – neamintită de Fotie, însă tradusă parțial în latină de același J. Pontanus în 1604, precum și diferite fragmente despre viața anahoreților (într-un manuscris de secol 12).

Cum observăm, două din scrierile sale Ioan Carpatiul le adresează unor monahi din India, indicație greu de interpretat. După unii cercetători, monahii respectivi ar fi trăit de fapt în Etiopia (cum consemnează și manuscrisul *Vat. gr. 735*, f. 185v), după alții chiar în India (urmași ai apostolatului Sfântului Toma, expuși, după veacul 6, influențelor nestoriene și căutând un reazem în monahii imperiului bizantin). Conform altor interpretări adresarea episcopului Ioan e dată de contactul lui cu Sarazinii (arabi musulmani din Orient), care ocupaseră insula Rodos între anii 653 și 658 (și probabil și insula Karpathos, care depindea de ea) sau adresarea lui este una fictivă. Dincolo însă de aceste informații mai puțin însemnate, importante rămân, peste timp, scrierile și învățăturile sale.

Gândirea acestui autor filocalic – exprimată în consonanță cu spiritualitatea ascetică răsăriteană – are un caracter preponderent practic, sfera contemplației și a experiențelor mistice fiind atinse doar aluziv. El își propune să-și inițieze adresanții în tainele vieții ascetice, ale luptei cu patimile, în vederea obținerii curăției interioare. Parcursul spiritual al unui monah are aspectul unei lupte acerbe cu adversari redutabili, a căror înfrângere nu stă în puterea omului. Prin adversari Ioan Carpatiul înțelege în primul rând pe începătorul răutății dar și aliații săi în existența umană; îi întâlnim enumerați astfel: „bărbatul cel nedrept, adică diavolul” (I, 5), „roiul gândurilor urâte” (I, 5), „omul cel vechi” (I, 5), trupul, „neamurile patimilor necuvioase” (I, 5), „dracii” (I, 10) ș.a. Războiul este unul duhovnicesc și trebuie purtat cu arme adecvate, care sunt și remedii pentru rănilor păcatului: „medităriile cuvântului dumnezeiesc” (I, 6), „vărsarea de lacrimi” (I, 6), „rugăciunea” (I, 6), „nădejdea neslăbită și neînfricată” (I, 6), „postul” (I, 9), „isihia” (I, 9), „frica de Dumnezeu” (I, 20), „atenția cea

bună” (I, 20), „cugetarea neîncetată la cuvintele lui Dumnezeu” (I, 20), „răbdarea cu tărie a necazului” (I, 21) ș.a.

Exercițiile ascetice sunt necesare în procesul curățirii însă nu sunt suficiente. Explorarea tărâmului lăuntric și depopularea lui de influențele demonice trebuie să constituie țința monahului și scopul efortului său ascetic. „Nu numai prin înfrânare de la mâncări, ci și prin strigarea inimii veți putea zdrobi și izgoni gândurile rele și pe cei ce le strecoară” (I, 68).

Un rol esențial joacă în viața monahului gândurile rele (*logismoi*), responsabile de tot răul din om, încât respingerea lor devine o nevoie indispensabilă. Ele sunt armele de atac ale vrăjmașului și trebuie anihilate prin paza minții dar și prin celelalte lucrări duhovnicești ale minții: rugăciunea, psalmodierea, ascultarea cuvintelor dumnezeiești etc. „Tuturor trebuie să le interzicem scurt intrarea, prin împotrivire evlavioasă și rugăciune... ca să nu spurce locul cel sfânt și să întineze pe omul lui Dumnezeu” (I, 55). Autorii filocalici (preponderent cei din volumul 4 al ediției românești – Isihie Sinaitul, Filotei Sinaitul ș.a.) numesc această nevoie *nepsis* – trezvie sau paza minții, și care, împreună cu rostirea numelui lui Iisus, zidește omul interior.

Un accent aparte pune Ioan Carpatiul pe rezistența în fața necazurilor, a bolilor și a stărilor triste ale sufletului. Ele devin, prin asumare, izvor de binecuvântare și fac să înflorească harul Duhului (I, 19). În acest sens, monahii, „foarte îngreuiți de ispite” și dezgustați de petrecerea lor, nu trebuie să-i ferească pe mireni, ca unii dedați unei vieți plăcute și comode, căci „pentru cei ispițiți se păstrează răsplătirile și cununile” („Cuvânt ascetic și foarte mângâietor...”).

Să mai remarcăm în gândirea Sfântului Ioan Carpatiul apelul frecvent la imaginarii veterotestamentare pentru argumentarea unei învățături ascetice. Persoane sau evenimente istoria lui Israel – de exemplu, David (I, 2), Moise (I, 5), Sara (I, 37), Neeman Sirianul (I, 1, 37), Solomon (I, 43), Avraam (I, 56) sau rugul aprins (I, 3), ieșirea din Egipt (I, 5), vitele leviților (I, 78) etc. – sunt transpuse interior și devin paradigme pentru istoria frământată a sufletului. „Cel ce m-a scos prin urmare din Egipt, adică din lumea pierzătoare de suflet, Acesta este cel ce, luptându-se pentru mine cu braț ascuns, a biruit pe Amalec și i-a dat nădejdea că Domnul va zdrobi de la fața noastră și celelalte neamuri ale patimilor necuvioase” (I, 5).

Deși adresate monahilor, învățăturile acestui autor filocalic au un caracter universal, pentru că viața omenească este aceeași, precum aceeași este și lupta duhovnicească ce trebuie purtată.

Agenda corului Seminarului teologic liceal ortodox din Cluj – Napoca (anul școlar 2011 – 2012)

15 IX – Participă la Te Deum cu ocazia începerii anului școlar, oficiat de IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei în Catedrala Mitropolitană;

18 IX – Întâmpină în cadru festiv pe PF Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la Reședința Mitropolitană;

25 IX – Susține un Concert caritativ (coruri laice și religioase) la Asociația Caritativă Jonnas în Florești la invitația Doamnei Renate Schumacher – Președintele Asociației; Corului și Dirijorului li se mulțumește printr-o scrisoare din partea Asociației;

13 XI – Participă și dă răspunsurile la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană;

19 XI – Susține un Recital coral de colinde la restaurantul „Da Vinci” având ca scop caritativ strângerea de fonduri pentru tratamentul tinerilor dependenți de droguri;

21 XI – Participă și dă răspunsurile la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană;

3 XII – Recital de Colinde la Casa Armatei în cadrul Festivalului – Concurs de Colinde „Episcop Nicolae Ivan”, cu ocazia Aniversării a 90 de ani de la Reînființarea Eparhiei Clujului. Corului și Dirijorului li se acordă Premiul Special din partea IPS Mitropolit Andrei;

12 XII – Concert de colinde în Catedrala Mitropolitană;

13 XII – Susține repetiție comună cu Corul Liceului Reformat în Catedrala Bisericii Reformate;

14 XII – Participă la Seara de Colinde Românești în Catedrala Mitropolitană;

14 XII – Dirijorul Corului, Preot Prof. Petru Stanciu este invitat la Studioul Radio Renașterea în cadrul Emisiunii Byzantion pentru a prezenta activitatea corului;

15 XII – Concert Ecumenic de Colinde, Ediția a XIX-lea, susținut împreună cu Liceul Reformat în prezența IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și a Excelenței Sale, Pápp Geza, episcop reformat, în Catedrala Bisericii Reformate;

16 XII – Dirijorul Corului acorda interviu pentru Radio Renașterea sub titlul: Corul Seminarului Ortodox din Cluj-Napoca – la 90 de ani de la Reînființarea Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, emisiune realizată de prof. dr. Elena Chirceș;

16 XII – Susține concert caritativ de colinde pentru copiii cu sindromul Down la Primăria Someșeni; Dirijorul Corului Preot prof. dr. Petru Stanciu i se acordă Diplomă de Merit din partea Președintelui „Asociației Down – Centrul Educațional Raluca”, Preot Ioan Avram;

18 XII – Misiune la Turda la Catedrală și Biserica Oprișani;

18 XII – Recital de colinde la Dezmir; (h 16:00)

19 XII – Recital de colinde la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” în cadrul Expoziției – Concurs de icoane pe sticlă „...De Nașterea lui Hristos”;

(h 13:00) Corului și Dirijorului li se acordă Diplomă din partea Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj;

19 XII – Recital de Colinde la „Asociația Handicapaților Motor” în Sala Nicolae Ivan; (h 16:00)

19 XII – Concert de Colinde, Ediția a V-a – la Curtea de Apel Cluj-Napoca; (h18:00)

21 XII – Recital de Colinde la „Asociația pentru Protecția Consumatorului”; (h 12:00)

21 XII – Susține un Recital de Colinde la Spectacolul „Bucuria Sufletului”, în Piața Unirii;

22 XII – „Cu Colinda” la Inspectoratul Județean Cluj;

27 I – 2 II – Turneu Coral Misionar la Ibiza și Formentera, Arhipelagul Baleares din cadrul Regatului Spaniei, la Parohia „Sfinții Trei Ierarhi”, la invitația PC Pr. Mihai Seman, cu binecuvântarea IPS Andrei și în prezența PS Episcop Timotei al Spaniei și Portugaliei;

17 IV – Participă la Vecernie și la Taina Sfântului Maslu, susține un Recital Coral la Parohia Gledin, jud. Bistrița-Năsăud;

18 IV – Participă și dă răspunsurile la Sfânta Liturghie Arhierescă oficiată de IPS Mitropolit Andrei, la Parohia Gledin; Susține un Recital Coral religios și laic în aceeași parohie;

24 IV – Participă și dă răspunsurile la Sfânta Liturghie Arhierescă oficiată de IPS Mitropolit Andrei, la Mănăstirea Sfânta Elisabeta din Colonia Becaş, Cluj-Napoca;

25 IV – Dirijorul Corului a participat în direct la TV „Transilvania Live” la o emisiune prilejuită de „Spectacolul Omagial Bartolomeu Anania”;

28 IV – Susține un Recital Coral în cadrul Festivalului de Muzică Tradițională Românească „Bartolomeu Anania”; Corului Seminarului i se acordă „Diplomă de Participare”, iar Dirijorului, Preot prof.dr. Petru Stanciu, „Diplomă de Merit”;

3 V – Susține un Recital Coral cu tematică religioasă și laică la Fundația „Onco Suport” din Cluj-Napoca.

12 V – Participă și dă răspunsurile la Sfânta Liturghie Arhierescă oficiată de IPS Mitropolit Andrei, la „Biserica Centrului pentru Tineret” al Arhiepiscopiei și la „Punerea Pietrei de Temelie”, la Câmpenești – Apahida.

19 V – Dirijorul Corului, Preot Petru Stanciu, participă la Emisiunea „Doctor Look” la TV „Transilvania Look”, având ca temă colaborarea Corului Seminarului și a Dirijorului la activitățile Fundației „Onco Suport” (Fundația sprijină persoanele diagnosticate cu cancer)

1 VI – Participă și dă răspunsurile la Sfânta Liturghie Arhierescă oficiată de PS Episcop Vasile în capela Seminarului; Susține un program coral adecvat la Cursul Festiv al absolvenților Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca promoția 2011-2012;

21 VI – Participă și dă răspunsurile la Sfânta Liturghie Arhierescă oficiată de PS Episcop Vasile în Capela Seminarului și susține un program coral cu ocazia încheierii cursurilor anului școlar și a Festivității de Premieră.

Dirijor,

Pr. prof. dr. Petru Stanciu

Drum bun, cumani!

✎ Mircea Gelu Buta*

N în urmă cu 150 de ani, Charles Darwin încerca să demonstreze în cartea sa *The Origin of Species* că ființele vii sunt înrudite între ele, că noi suntem un produs întâmplător al istoriei naturii, iar existența ni se datorează în exclusivitate capacității naturale de adaptare și nicidecum creației unui stăpân atotputernic din ceruri. Mi-am amintit de acest episod la începutul anului când atitudinea charismatică a octogenarului Neagu Djuvara a redeschis apetitul unor oameni de știință pentru aprofundarea cunoașterii istorice. Astfel, cu o grabă destul de suspectă, câțiva dintre istorici au început să scormonească mormintele domnilor români în căutarea unor gene ale populațiilor asiatice.

Totuși, una din marile certitudini ale biologiei umane este că fără un permanent schimb de gene specia noastră s-ar fi spart într-o multitudine de specii distincte, fiecare cu „Pământul” ei, cu destinul ei evolutiv, probabil într-o continuă luptă pentru supraviețuire.¹ Populațiile s-au încrucișat de câte ori s-au întâlnit, fără ca oamenii să se întrebe dacă procesul este sau nu disgenic. Astfel s-au încrucișat albi cu negrii, albi cu galbenii, galbenii cu negrii, pretutindeni. De fapt nu este un secret pentru nimeni, istoria modernă cu imensele ei valuri de migrațiune este istoria amestecurilor interumane.²

Acest amestec de populații a frământat întreaga biologie a deceniilor trecute. Chiar și astăzi cercetarea este extrem de dificilă. Parametrii cu semnificație genetică trebuie definiți înainte și după metisaj, ținând seama bineînțeles de subtila interacțiune ereditate-mediu.³ Este cert că deocamdată nu avem o bază de date care să ne permită stabilirea unor caracteristici genetice a poporului nostru, iar argumentele celor care coordonează proiectul „Genesis” nu sunt destul de convingătoare. De altfel originea rasială este o temă redescoperită ori de câte ori trebuie justificate inegalitățile populațiilor umane și colonialismul.⁴

Istoricii susțin că de la Basarab I la Mircea cel Bătrân, câțiva domnitori ai Țării Românești au avut soții provenite din rândul mării nobilimi ungurești.⁵

O fi acesta un motiv pentru care se dorește din nou deschiderea cutiei Pandorei? Teza nu este nouă și a susținut-o cândva și Nicolae Iorga, iar istoricii maghiari au promovat-o cu entuziasm.⁶

Îmi amintesc o poveste spusă de Dan Puric la conferința despre martiraj de la Bistrița: „Un rus a fost întrebat din ce crede el că se trag oamenii, din maimuță sau de la Dumnezeu sunt lăsați? A răspuns că cei care cred că se trag de la Dumnezeu se trag de la Dumnezeu, iar cei care cred că se trag din maimuță, se trag din maimuță. Probabil că așa este povestea și cu cumanii. Românii care cred că se trag de la cumani se trag de la cumani, iar cei care cred că se trag de la geto-daci se trag de la geto-daci.”⁷

Eu cred că poporul român nu are nevoie de o identitate falsă, fapt pentru care mă raliez lui Dan Puric în a le ura „cumanilor drum bun!” Jocul de-a identitatea nu este ceva arbitrar, este pornit de cineva, este gestionat. El este făcut în așa fel încât într-o lume care trebuie să se relativizeze și să se rupă repede, să te amețească.⁸

Poate a venit timpul să ne oprim și să reflectăm înainte de a continua drumul. Știm că genetica este în egală măsură creatoare, dar și potențial distructivă. Dilemele prezentului ca și cele ale viitorului impun deseori participarea geneticii, iar știința este acuzată de toate dificultățile lumii contemporane, de la poluare la deșertificare. Desigur știința poate fi criticată pentru faptul că separă cunoașterea de sensibilitate, dar este ridicol să se afirme că pasiunea oarbă definește știința. Cred că este o eroare. Nu știința este vinovată. Ni se reamintește mereu legenda ucenicului vrăjitor. Riscul este real, dar probabil nu atât de mare pe cât susțin casandrele începutului de veac.⁹ În definitiv drumurile ni le alegem noi...

Argumentul divin sau cum să (nu) îl convingi pe cel necredincios de existența lui Dumnezeu

✎ Nicolae Turcan

Forța de convingere și argumentele la care aceasta face apel țin de normalitatea vieții. Ori de câte ori argumentele sunt șubrede, în joc e de cele mai multe ori ceva mai puțin decât ele, ori ceva mai mult. Este evident, chiar și pentru o logică grăbită, că e pe deplin legitimă imaginarea unei situații în care argumentul să fie pur și simplu inutil, dacă nu imposibil. Oricine a trecut printr-o experiență copleșitoare e de acord că există cazuri în care rațiunea rămâne pur și simplu neputincioasă, chiar dacă asistă în totalitate la ceea ce se petrece. Iubirea, sublimul, experiența limitei, căderea într-una dintre meandrele absurde și excesive ale istoriei totalitare, acestea și multe altele reprezintă experiențe iraționale. În asemenea cazuri, puterea de convingere poate fi alimentată de focurile iraționale pentru a-și desfășura cu patos argumentația, dar argumentele însele pot să nu convingă defel, rămânând falacioase și interesate.

S-ar putea obiecta că dragostea, suferința și moarte sunt în ele însele argumente. Dacă admitem această lărgire a noțiunii de argument, atunci este evident că logica e „în altă parte” și e suficient să descrii sau să dovedești pur și simplu existența unuia dintre aceste fenomene *mari* pentru a spune totul. În fond, de spus nu mai rămân prea multe. Celălalt e obligat să înțeleagă oarecum *prin analogie*, ceea ce se petrece cu cel aflat în sublima ori oribila poziție a iraționalului. Iar această analogie devine pe cât de uluitoare, pe atât de imposibilă, când în cauză se află credința.

Cum să-l convingi pe celălalt, atunci când crezi, de realitatea credinței tale? Nu-i evident că, dacă el însuși crede, nu mai are nevoie de nicio convingere, în vreme ce, dacă nu crede, toate argumentele nu sunt de niciun folos? Nu deținem puterile Sf. Serafim de Sarov, care l-a făcut pe interlocutorul său să (se) vadă (în) lumina Duhului Sfânt, acest argument având, din nou, foarte puțin de-a face cu rațiunea argumentativă, așa cum o cunoaște tradiția filosofică. Iar ceea ce vrei să demonstrezi e într-o anumită măsură atât de indemonstrabil, încât e mai de folos, cu adevărat, să arăți că trăiești pe măsura sublimității credinței, decât să aduci argumente logice, oricât de elaborate ar fi ele. S-a spus de multe ori că argumentele existenței lui Dumnezeu sunt limitate, fiindcă ele nu vor reuși să-l convingă pe cel necredincios, ci doar să-i dovedească faptul că, prin credință, nu rămâi în pană de gândire, nu te transformi din animal rațional (definiția antică a omului) într-un animal irațional, ci doar accepți o realitate, rațională la limită, dar suprarățională în fapt. Exemplul vieții într-o credință, fie ea viață martirică, fie viață transfigurată de Binele dumnezeiesc, rămâne, probabil, „argumentul” cel mai plauzibil pentru cel aflat în afara credinței, cu toate că și aceasta poate fi citită în cheie ideologică. Nu sunt destui martiri ai adevărului dispuși să ucidă și să se sinucidă pentru a dovedi adevărul? Nu-i oare omul un animal atât de aventuros încât preferă să se autodistrugă numai să arate, indiferent până și față de instinctul de conservare, că are dreptate și, prin urmare, că instinctul pentru adevăr poate fi mai puternic, dar și mai periculos și mai ideologizat?

În cazul credinței analogia de care vorbeam mai sus ar trebui să fie cel puțin... divină. Dacă cel îndrăgostit îl convinge de măreția și sublimul sentimentului iubirii pe cel de lângă el, neîndrăgostitul, doar prin faptul că și acesta din urmă

a iubit cândva și înțelege *prin analogie* despre ce este vorba, în cazul credinței ar putea să nu existe o experiență analogică la fel de evidentă. Sunt oameni care n-au crezut sau n-au mai vrut să creadă, oameni pentru care apelul la numele lui Dumnezeu poate fi doar o formă de a-și celebra necredința: „Sunt încă ateu, îi mulțumesc lui Dumnezeu”, spunea Luis Buñuel. Este evident că niciun argument nu e suficient de întemeiat pentru a-i schimba poziția, ci doar altceva, o experiență interioară de tipul credinței. Adică, pentru a-i convinge pe necredincioși despre realitatea și sublimul credinței, ar trebui să-i faci să creadă *pentru moment*, transgresându-se pe ei înșiși într-o experiență imposibilă.

Iată-ne într-un punct mort: cum să-l convingi pe cel pentru care credința este ceva *exterior*, de faptul că experiența *interioară* a credinței este teribil de diferită? El o poate observa prin statistici sociologice, o poate înțelege ca pe un capitol de psihologie, o poate tolera politic, dar în cele din urmă o va considera tot o copilărie și un nonsens, trecând-o, în cel mai fericit caz, la capitolul viselor fericite ale umanității, acolo unde-și găsesc locul toate iluziile, oricât de frumoase ar fi ele. Neavând o experiență analogă, argumentele rămân definitiv *slabe*. Chiar apelul la natura umană va fi deconstruit fără milă, fiindcă doar pentru cel ce crede este evident că omul are nevoie de ceva mai mult, că măsura abisului care-l locuiește e după măsura experienței divinului, că, scurt spus, omul a fost creat pentru Dumnezeu. Celebru dicton al Fer. Augustin rămâne tot o (po)veste fără efecte, de vreme ce reprezintă experiența credinței: „Am fost creat pentru Tine, Doamne, și neliniștit este sufletul meu până ce se va odihni întru Tine”. Cât despre sublimul vieții umane, se poate gândi și invers: în loc să conchizi, din existența sublimului, necesitatea existenței unui Dumnezeu sublim, e posibil să conchizi că Dumnezeu sublim nu-i decât o formă de umanitate sublimată, neexistentă în sine, după maniera lui Feuerbach. Rațiunea e tare când vine vorba de jocurile conceptuale, așa că n-o poți învinge. Rămâne, în cele din urmă, această diferență de alegere: cel ce crede a ales să creadă, în vreme ce celălalt fie n-a vrut să aleagă, fie n-a avut ocazia. Și, cred eu, mai rămâne încă ceva: posibilitatea unei analogii divine.

Am încercat să dovedesc că analogia nu-i cu puțință, atâta timp cât necredinciosul nu deține nicio experiență similară credinței și am ajuns acum să mă contrazic, vorbind despre posibilitatea analogiei divine. Aceasta fiindcă în locul argumentelor raționale ar trebui să-L lăsăm să lucreze pe Dumnezeu Însuși: argumentele

Hodighitria, pictor moldovean, sfârșitul secolului XV, începutul secolului XVI, Dezmir, județul Cluj (icoană expusă în Muzeul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului)

rămân bune, până la un punct, dar cât timp harul divin nu răspunde acestor argumente *din adâncul* celui alt, ele rămân simple artificii de suprafață. Cu alte cuvinte ar trebui ca miracolul să se producă și să aibă loc o convertire, doar așa cel (fost) necredincios ar putea să înțeleagă despre ce e vorba în cazul credinței. Cu siguranță, o asemenea experiență este o enormitate: apelul la Dumnezeu într-o poveste despre argumentație, forță de convingere și rațiune este o nouă încălcare a limitelor. Dar cine spune că ea nu e posibilă? Cine dovedește că ea n-a existat, în istorie, de miliarde de ori, în cazul miliardelor de credincioși? Evident că numărul acesta uriaș nu are nicio importanță și firește că e doar un argument de suprafață, istoric și fără putere. Dar celălalt, argumentul absolut, cel ce poate răspunde din adâncul omului când Dumnezeu i-l dăruiește și el îl acceptă, își păstrează întreaga forță. Morala e simplă: nici măcar nu trebuie să intenționezi să-l convingi pe cel necredincios despre existența lui Dumnezeu, ajunge doar să pregătești calea Argumentului divin. Ceea ce se va întâmpla în abisul sufletului celui alt odată cu afirmarea acestui „argument” pe care l-am putea numi „al harului” (cuvânt care în greaca veche însemna și „farmec”, implicând astfel seducție și forță de convingere) e o poveste pe cât de personală, pe atât de inițiativă și de diferită față de toate experiențele lumii, fie ele și sublimă.

*Prof.Univ.Dr.- Facultatea de Teologie Ortodoxă, UBB Cluj-Napoca, e-mail: butamircea@yahoo.com.

¹ Maximilian C., *Drumurile Speranței*, Ed. Albatros, București, 1989, p. 259.

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*, p. 254.

⁵ Diaconescu M., „Analiza ADN-ului domnitorilor Țării Românești”, în *Historia*, iulie, 2012, pp.33-35.

⁶ *Ibidem*.

⁷ Puric D., *Cine suntem?*, Ed. Platytera, București, 2008, p. 125.

⁸ *Ibidem*.

⁹ Maximilian C., *op. cit.*, p. 61.

Pelerinaje în Israel (2012):

4 – 10 și 14-20 septembrie;

23-29 octombrie;

12-18 noiembrie

Ziua I: Plecarea din București și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv. Deplasare pe coasta Mediteranei la Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, al treilea oraș ca mărime din Israel, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vizitarea Mănăstirii Stela Maris (Steaua Mării), cu altarul deasupra peșterii Sfântului Prooroc Ilie Tezvitianul și apoi vom privi Templul Cultului Bahai, cu grădinile pe terase suspendate - sit Patrimoniu UNESCO, superioare grădinilor de la Versailles. Părăsim Haifa și ne îndreptăm spre Tiberias. Cazare și cină la Hotel de 3* în Tiberias.

Ziua II: Mic dejun. Deplasare la Cana – vizitarea bisericii unde a avut loc prima minune din Galileia: transformarea apei în vin. Nazaret, vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul apropiat și a bisericii ortodoxe Sf. Gavril cu izvorul Mariei. Continuăm cu Muntele Tabor. Vizitarea bisericii ortodoxe ridicată pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la față. Deplasare la Muntele Fericităților, vizitarea bisericii. Tabgha unde Iisus a săvârșit minunea înmulțirea pâinilor și a peștilor. Capernaum, oraș denumit și „Cetatea Domnului”, (vizitarea vestitului loc unde Iisus a predicat, casa Sf. Petru). **Opțional și în funcție de timp – plimbare cu o copie a „bărcii lui Iisus”, pe apele Mării Galileii și vizită la Capris-fabrica de aur și diamante.** Cină și cazare în Tiberias.

Ziua III: Mic dejun. Deplasare la Bethleem. Vizitarea bisericii orodoxe și a criptei unde s-a născut Domnul, apoi a Bisericii romano catolice Sf. Ecaterina și Grota Laptelui. Continuarea drumului în deșert cu minibuze arabe până la Mănăstirea Sf. Sava și Mănăstirea Sf. Teodosie, Zidul Plângerii. Vizită la Biserica românească din Ierusalim. Cină și cazare la Bethleem la Hotel de 4*.

Ziua IV: Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Măslinilor, pentru a vedea de sus panorama Ierusalimului și al Sfintei Cetăți. Vizitarea Mănăstirii ruse Eleon, a Bisericii Pater Noster (Tatăl nostru), a Bisericii Dominus Flevit (Domnul a plâns), Grădina Getsimani cu Biserica Națiunilor, Biserica Mormântului Maicii Domnului și Peștera Getsimani. Vom intra în Cetatea Sfântă prin Poarta Sf. Ștefan. Parcurgem pe jos Via Dolorosa cu cele 14 stații în care s-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, închinare la Piatra Ungerii, vizitarea paracliselor sfinte. După amiază, vizită pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina cea de taină, Mormântul marelui Rege David. Cină și cazare la Bethleem la Hotel de 4*.

Ziua V: Mic dejun. Vizită la Ein Karem – patria Sf. Ioan Botezătorul-cel mai mare om născut de o femeie, vizitarea bisericii Sf. Ioan și a Fântânii Fecioarei Maria. Continuăm drumul cu o deplasare la Tel Aviv (cu oprire la principalele obiective turistice), JAFFA, cu biserica Sf. Mihail și biserica catolică Sf. Petru. La cerere – în funcție de timp, baie în Marea Mediterană. **Opțional, la ora 23:00-deplasare la Sfântul Mormânt pentru a se participa la Sf. Liturghie de la miezul nopții** (autocar gratuit numai la dus) Cină și cazare Bethleem Hotel 4*.

Ziua VI: Mic dejun. Deplasare la Ierihon. Intrăm în orașul Ierihon, apoi urmează vizită la biserica ortodoxă unde vom vedea Dudul lui Zacheu, Biserica și Căminul românesc de la Ierihon și pustia Quarantaniei. Coborâm la Iordan, vizităm Mănăstirea Sf. Gherasim de la Iordan. Continuăm drumul cu mașini de teren arabe la Hozeva și vizităm Mănăstirea cu moaștele Sf. Ioan Iacob Românul de la Neamț. Treceam pe lângă Qumran (vechiul centru al Esenienilor), cu o scurtă oprire la magazinul de produse cosmetice de la Marea Moartă. Pro-

gramul zilei se încheie cu intrare gratuită la ștrandul Chibutzului Kalia și baie în apa sărată a Mării Moarte. Cină și cazare la Bethleem la Hotel de 4*

Ziua VII: Mic dejun. Vizită de despărțire la Sf. Mormânt și program liber în Cetatea Sfântă. Deplasare la Lod-antica Lida, unde se află biserica și mormântul Sf. Gheorghe și apoi spre aeroportul Ben Gurion.

Preț: 700 Euro

Prețul include: bilete de avion București – Tel-Aviv și Tel-Aviv – București; taxe de aeroport; asistență în aeroport la sosire și plecare; primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel; 6 nopți cazare la hotel în Tiberias (2 nopți), Bethlehem (4 nopți) - categoria hotelurilor este cea oficială pentru Israel și Palestina; 6 zile demi-pensiune (mic dejun și cină); taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Bethlehem, Gradina Ghetzimani și taxi pentru Muntele Tabor); autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului; ghid evreu de naționalitate română în Israel; preot însoțitor pentru grup;

Pretul nu include: tips-uri (30 €) - (se achită în Israel); asigurarea medicală de sănătate; transportul la aeroportul Otopeni - București.

Acte necesare: pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării.

Pelerinaj în Ucraina

6 – 13 septembrie 2012

Ziua 1 - (6 septembrie): Cluj-Napoca - Suceava – vama Siret – cazare și masă la mănăstirea Putna (România).

Ziua 2 - (7 septembrie): Primul obiectiv: **Cernăuți** (Catedrala Sf. Duh, Biserica Sf. Nicolae, Mănăstirea Bucovinskaea, clădirea Universității – fosta Mitropolie); masa în oraș (după dorință la autoservire); plecarea spre Kiev (530 km). Mănăstirea Boian – mănăstire românească de maici, unde se află icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului; Cetatea Hotin a lui Ștefan cel Mare, care se află pe malul Nistrului. Seara la 22.00 – sosirea la Kiev (cazare la hotelul Mănăstirii Goloseevo câte 3 în cameră, unde stăm 4 nopți). Cina la trapeza Mănăstirii.

Ziua 3 - (8 septembrie)

Pelerinaj pe la Mănăstirile și Bisericele din Kiev

Mănăstirea Goloseevo (moaștele Cuv. Alexii, mormântul Cuvioasei Alipii); Mănăstirea Sf. Iona, care se află în grădina botanică (moaștele Sf. Iona, peșterile Zverineț); Mănăstirea Chitaevo (moaștele Cuv. Teofil, mormântul și peștera Cuv. Dositea); Mănăstirea Sf. Panteleimon „Teofania”, izvorul Maicii Domnului și Sf. Panteleimon; Mănăstirea Vedenskii (icoana Maicii Domnului „Îndeamnăne la smerenie”, moaștele Sf. Olimpiada și Sf. Dimitra); excursie prin oraș cu autobuzul (parcul Biruinței, parcul Marinskii, Parlamentul, Cabinetul de Miniștri, strada și piața principală), oprire pe piața Sofiei, unde se află cea mai veche biserică – Catedrala Sf. Sofiei. Excursie pe teritoriul muzeului „Sf. Sofia” și în biserică; Mănăstirea Pocrovskii (Catedrala Sf. Nicolae unde se află moaștele Sf. Anastasia Kneaghinea, întemeietoarea Mănăstirii); Mănăstirea Florovskii (moaștele sf. Elena, icoana cuv. Serafim de Sarov); cina la trapeza Mănăstirii.

Ziua 4 - (9 septembrie)

Lavra Pecersca din Kiev

9.00 – Liturghia în Catedrală (cine este pregătit se poate împărtăși). Lavra de sus, catedrala Adormirii Maicii Domnului, Clopotnița Mare (96m); peșterile Sfântului Antonie și a Sfântului Teodosie – întemeietorii Lavrei Pecersca (unde sunt peste 100 moaște întregi); izvoarele Sf. Antonie și Teodosie; masa în Lavră. Excursie cu vaporețul pe Nipru (după dorin-

ță); vreme liberă în oraș pentru cumpărături; întoarcere la hotel, cina.

Ziua 5-(10 septembrie)

Cernigov

Micul dejun la trapeza Mănăstirii. Catedrala Sf. Treimi din Cernigov(1696), moaște Sf. Ierarh Teodosie, Sf. Ierarh Filaret și ale Sfântului Lavrentie(1950); Mănăstirea Sfânta Treime a Sfântului Ilie (peștera și fântâna Cuv. Antonie de 1000 de ani cu apa tămăduitoare în special pentru ochi); Mănăstirea Adormirii Maicii Domnului de Eleț unde se află icoana făcătoare de minuni; prânzul la Mănăstire; Biserica Sf. Treimi și alte biserici din cetatea veche (biserica Sf. Boris și Gleb, biserica Colegiului din Cernigov, biserica Sf. Elizaveta), plimbare prin vechea cetate; la întorcere din Cernigov spre Kiev – Mănăstirea Sf. Gheorghe în satul Danevca (icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului „Eu sunt cu voi și nimeni împotriva voastră”); cina; întoarcerea la Kiev, pregătirea bagajului pentru plecare.

Ziua 6-(11 septembrie)

Lavra Pociavev

Micul dejun, plecare spre Pociavev (450 km.); pe drum – Mănăstirea Coreț, icoana făcătoare de minuni; lacul Sfintei Ana – tămăduitor în special pentru femei, (se recomandă o cămașă albă pentru a intra în lac); cazare la Poceav în hotelul mănăstirii; cina la café „Pociavev”.

Ziua 7-(12 septembrie)

7.00 – acatistul în fața icoanei Maicii Domnului de la Pociavev, ne închinăm la icoană; Talpa Maicii Domnului; moaștele Cuv. Iov și Amfilohii, peștera cuv. Iov; 9.00 – Sfânta Liturghie în Catedrala Adormirii Maicii Domnului sau a Sf. Treimi; prânzul la café „Pociavev”; 13.00. Plecarea spre Cernăuți (400 km. prin Ternopol); Mănăstirea Bănceni; trecerea la vama Siret; cazare la Putna, masa.

Ziua 8-(13 septembrie)

Plecarea spre Cluj-Napoca.

Preț: 350 Euro

Prețul include: transport cu autocar clasificat 3*; **Putna** – 2 nopți de cazare, 2 mic dejunuri și 2 cine; Kiev – 4 nopți în hotelul Mănăstirii Goloseevo, cameră cu 3 locuri, 3 micuri dejunuri la trapeza Mănăstirii, 3 cine la hotel trapeza Mănăstirii, vizitarea muzeului catedra Sf. Sofiei Kievlene (cu gidul muzeului, în limba rusă), prânzul după liturghie la Lavra Pecersca; **Pociavev** – cina la cafe „Pociavev”, cazarea la hotelul mănăstirii, prânzul la cafe „Pociavev”; **Cernigov** – prânzul la mănăstirea Eleț, ghidaj și asistență religioasă.

Prețul nu include: asigurarea medicală, intrarea la obiective turistice.

Acte necesare: pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării.

27 august – 4 septembrie 2012, Circuit în Balcani: Serbia – Muntenegru – Croația

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerinaje „Renașterea”, organizează, în perioada **27 august – 4 septembrie 2012**, un Circuit în Balcani: Serbia – Muntenegru – Croația. Circuitul care va avea 10 zile își propune să unească trei țări balcanice cu tradiții confesionale diferite, dar cu un parcurs istoric dominat de puterea otomană, păstrând și amprentele inconfundabilei civilizații bizantine. Prețul întregului pachet se ridică la valoarea de Preț: 510 Euro. Circuitul, structurat pe etape de drum, se va desfășura astfel:

Ziua I: 414 km: Cluj-Napoca – Arad. Trecerea frontierei în Serbia. Cazare în Novi Sad.

Ziua II: 120 km: Plecare spre Belgrad. Vizităm M-rea Karlovitz unde se află Facultatea de Teologie înființată de Sf. Andrei Șaguna, M-rea Grgetek unde se află Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului cu trei mâini, M-rea Krusedol înființată în 1513 de un călugăr din Valahia. Sosim în Belgrad și vizităm fortăreața Kalemegdan cu cele două biserici: Sf. Parascheva și Ruzica, Catedrala Sf. Sava (ridicată pe locul unde au fost arse moaștele Sf. Sava), plimbare pe celebra stradă Knez Mihailova (prima stradă construită în Belgrad). Cazare în Belgrad.

Continuare în pag. 12

ÎPS ARHIEPISCOPUL ȘI MITROPOLITUL ANDREI

Duminică, 1 iulie (Duminică a IV-a după Rusalii):

Slujește în sobor de arhierie, în frunte cu PF Patriarh Daniel la slujba de târnosire a noii biserici cu hramul „Duminică Tuturor Sfinților” din orașul Negrești-Oaș. În Catedrala „Adormirea Maicii Domnului” din municipiul Satu-Mare participă la festivitatea acordării Preafericitului Părinte Patriarh Daniel a titlului de cetățean de onoare al municipiului Satu-Mare.

Luni, 2 iulie (Sfântul Voievod Ștefan cel Mare):

Însoteste pe aeroportul din Satu Mare delegația condusă de Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. Asistă la Sfânta Liturghie arhierască oficiată, cu ocazia primului hram al Mănăstirii de la Vad; rostește un cuvânt de învățătură și îl hirotesește și îl instalează în slujirea de stareț al Mănăstirii Vad pe Protos. Nicodim Pop.

Martți, 3 iulie:

Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial. La Facultatea de Teologie, predă un curs preoților înscriși la Cursurile pentru obținerea gradelor profesionale. La reședință îl primește pe Prof. Dr. Radu Spănu.

Miercuri, 4 iulie:

În Aula Academiei Române din București, participă și rostește un cuvânt la Sesiunea de Comunicări Științifice, organizată cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la nașterea Monahului Nicolae Steinhardt Delarohia.

Joi, 5 iulie:

La Palatul Patriarhiei din București, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod.

Vineri, 6 iulie:

Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan” din Cluj-Napoca.

Sâmbătă, 7 iulie:

Săvârșește slujba de târnosire a paraclisului „Sfinții Trei Ierarhi”, binecuvintează noul sediu al Protopopiatului Huedin; în paraclisul de vară, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură; acordă distincția „Crucea Transilvană” pentru preoți părintelui Dorel Pușcaș. În biserica parohiei Anieș, săvârșește Taina Cununii pentru Vasile Bogdan și Victoria Florica Botiș.

Duminică, 8 iulie (Duminică a V-a după Rusalii):

În Catedrală, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură; hirotonește într-un preot pe diaconul Emanuel Vidican, pe seama Protopopiatului Bistrița; acordă, din încredințarea PF Patriarh Daniel, distincția „Crucea Patriarhală” PC Arhid. Claudiu Grama, consilier pentru misiune și protocol al Arhiepiscopiei. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 9 iulie:

Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial. La Turda, vizitează șantierul bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul” și o întâlnește pe venerabila preoteasă Maria Lupu.

Martți, 10 iulie:

Face o vizită pastorală în parohiile: Livezile, Josenii Bârgăului, Strâmbu, Prundu Bârgăului și Viișoara, din protopopiatul Bistrița. La sediul Radio Renașterea se întâlnește cu echipa redacțională și îl prezintă pe noul director, Paul Siladi.

Miercuri, 11 iulie:

La reședință îl primește pe Prof. Valentin Cuibus, Inspectorul școlar general pentru învățământ al Județului Cluj. În Aula Facultății de Teologie, participă la colocviul de grad susținut de preoții înscriși la Cursurile de perfecționare. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Acatistului Mântuitorului Hristos. Hirotesește duhovnici pe preoții Georgiță Petru Peca și Grigore Mureșan.

Joi, 12 iulie:

Vizitează tabăra ASCOR de la Mărișel și le adresează copiilor un cuvânt de învățătură. Face o vizită pastorală în parohiile: Beliș, Poiana Horii, Mărișel din Protopopiatul Huedin și șantierul noii biserici din Florești.

Vineri, 13 iulie:

Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan” din Cluj-Napoca. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Acatistului Bunei Vestiri.

Sâmbătă, 14 iulie:

În Catedrală, săvârșește Taina Sfintei Cununii pentru Alexandru și Alexandra Stanciu și rostește un cuvânt de învățătură.

În biserica parohiei Sic, protopopiatul Gherla, săvârșește Taina Botezului pentru Maria Fetinca, fiica preotului Anhidim Fetinca. La reședință îl primește pe PS Macarie, Episcopul românilor ortodocși din Europa de Nord.

Duminică, 15 iulie (Duminică a VI-a după Rusalii):

Săvârșește slujba de resfințire a bisericii parohiei Ceanu Mic, protopopiatul Turda, slujește Sfânta Liturghie și predică; hirotesește în treapta de iconom pe Pr. Ioan Puiu și conferă distincția „Crucea Arhiepiscopală” Arhimandriților Sosipatru Pitoulias și Grigore Maja din Mitropolia greacă a Veriei, Nausei și Campaniei. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 16 iulie:

Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial. Îi primește pentru binecuvântare pe viitorii studenți și masteranzi ai Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan” din Cluj-Napoca.

Martți, 17 iulie:

Face o vizită pastorală în parohiile: Fundătura, Lujerdiu, Tioțiu și Bârlea din protopopiatul Gherla.

Miercuri, 18 iulie:

La reședință îl primește pe Col. Dr. Victor Camilio Coste, comandantul Spitalului Militar „Constantin Papilian” din Cluj-Napoca. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Acatistului Mântuitorului Hristos.

Joi, 19 iulie:

Îi primește pentru binecuvântare pe viitorii studenți și masteranzi ai Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. Acordă un interviu postului TV Transilvania Live. În biserica Mănăstirii Nușeni, săvârșește slujba Vecerniei Mari și a Litiei.

Vineri, 20 iulie (Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul):

Slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură la hramul Mănăstirii Nușeni; hirotonește într-un ieromonah pe Lavrentie Sidor. La Mănăstirea Caraiman – Bușteni, îl întâlnește pe PF Patriarh Daniel.

Sâmbătă, 21 iulie:

Săvârșește slujba parastastasului, participă și rostește un cuvânt la festivitatea împlinirii a 45 de ani de la absolvirea Liceului din Cehu Silvaniei. În biserica din Cehu Silvaniei, săvârșește Cunia tinerilor Marius Nicolae și Andreea Cristina Mărginean.

Duminică, 22 iulie (Duminică a VII-a după Rusalii):

Pe locul viitoarei mănăstiri, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură; În prezența a peste 800 de credincioși, sfințește locul și pune piatra de temelie a bisericii cu hramul „Sfânta Maria Magdalena” a viitoarei Mănăstiri din Oarța de Sus, ridicată pe locul unei vechi vetre mănăstirești menționată încă din veacul al XIV-lea. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 23 iulie:

Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial. Deschide sesiunea de admitere la Facultatea de Teologie Ortodoxă

Martți, 24 iulie:

Vizitează Mănăstirea Râșca Transilvană. Se întâlnește cu primarii din comunele Călățele și Beliș.

Miercuri, 25 iulie:

Îi vizitează pe tinerii ASCOR aflați în tabără la Mărișel și le adresează un cuvânt de învățătură.

Joi, 26 iulie:

La Spitalul Militar din Cluj-Napoca săvârșește slujba Sfeștaniei. La Dej săvârșește slujba înmormântării pentru soția preotului Simion Pop din Jichișu de Jos. Face o vizită pastorală în parohia Ciurila, protopopiatul Cluj I.

Vineri, 27 iulie:

Participă la festivitățile organizate la Cluj-Napoca, cu prilejul Zilei drapelului național.

Sâmbătă, 28 iulie:

În Paraclisul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru Maria Dobocan și Mihai Ioan Bogătean. La Jucu Gară oficiază Botezul pentru Ioan Mihai Chiș, fiul preotului.

Duminică, 29 iulie (Duminică a VIII-a după Rusalii):

Sfințește biserica de lemn „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul” din parohia misionară Bociu, protopopiatul Huedin; slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură; acordă

distincția „Crucea Arhiepiscopală”, Pr. Horea Șaitiș. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 30 iulie:

Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial. În Aula Clinicii de Anatomie din Cluj-Napoca, săvârșește slujba Panhidei pentru Prof. Univ. Dr. Ioan Albu.

Martți, 31 iulie:

În Sala Studio a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, participă la festivitatea acordării titlului de Doctor Honoris Causa Profesorului bizantinolog Gregorios Stathis, de la Universitatea Kapodistria din Atena.

PS EPISCOPUL VASILE SOMEȘANUL

Duminică, 1 iulie:

Slujește Sfânta Liturghie în biserica „Buna Vestire” din cartierul Iris, prot. Cluj II.

Luni, 2 iulie:

Slujește Sfânta Liturghie în biserica Sfântului Voievod Ștefan din localitatea Vad, prot. Dej, la redeschiderea mănăstirii.

Vineri, 6 iulie:

Oficiază Sfântul Maslu la Mănăstirea „Sfântul Evanghelist Luca” de la Dobric, Năsăud.

Sâmbătă, 7 iulie:

Rostește o rugăciune de binecuvântare pe Stadionul „Universitatea” din Cluj-Napoca la festivitatea de absolvire a Promoției 2012 a Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca.

Duminică, 8 iulie:

Slujește Sfânta Liturghie și resfințirea bisericii „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din filia Igliția a parohiei Tiocul de Sus, prot. Gherla. Preotul paroh Dumitru Manolea este hirotosit „Iconom”. Acordă „Diplome de aleasă cinstire”.

Martți, 10 iulie:

Vizitează tabăra de vară pentru copii, organizată de părintele Claudiu Melean cu sprijinul Asociației „Oastea Domnului” în Munții Rodnei.

Joi, 12 iulie:

Participă la vernisajul expoziției de tapiserie a Doamnei Cela Neamțu, „Regina tapiseriei românești”, organizată la Galerile de Artă din Dej.

Duminică, 15 iulie:

Oficiază Sfânta Liturghie în biserica „Sfântul Arhidiacon Ștefan” din Cluj-Napoca – Mărăști, 1 aniversarea a 10 ani de la începerea lucrărilor de construcție a bisericii.

Martți, 17 iulie:

Oficiază slujba sfeștaniei în sediul Primăriei Cojocna.

Miercuri, 18 iulie:

Slujește Sfânta Liturghie în capela „Sfinții Doctori fără de Arginți” de la Spitalul de boli infecțioase din Cluj-Napoca. Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfinții Doctori fără de Arginți Cosma și Damian” de la Spitalul T.B.C. din Bistrița.

Vineri, 20 iulie:

Slujește Sfânta Liturghie la hramul Mănăstirii „Sfântul Ilie” de la Muntele Băișorii. Oficiază Sfântul Maslu în biserica Mănăstirii „Cuvioasa Paraschiva” de la Râșca Transilvană.

Duminică, 22 iulie:

Slujește Sfânta Liturghie în biserica din Ceanu Mare, prot. Turda și oficiază botezul pruncului Cezar Cuc. La Radio „Renașterea”, în cadrul emisiunii „Magazin duminical”, împreună cu Doamna Prof. Univ. Dr. Mirela Maria Gherman prezintă proiectul medico-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”.

Martți, 24 iulie:

Vizitează tabăra de vară a tinerilor din Asociația „Oastea Domnului”, organizată de părintele Claudiu Melean în Munții Apuseni, la Ip Ponor.

Joi, 26 iulie:

Oficiază Sfântul Maslu în demisolul bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul” din Bistrița.

Duminică, 29 iulie:

Slujește Sfânta Liturghie și sfințirea bisericii monument istoric „Cuvioasa Paraschiva” (sec. XVIII) din Sângiorzul Nou, prot. Beclean.

Continuare din pag. 10

Ziua III: 417 km: Pelerrinajul nostru continuă cu M-rea Studenica construită între anii 1183-1196 unde se află moaștele Sf. Sava, Sf. Simeon și Sf. Anastasia. Următoarea mânăstire pe care o vom vizita este Sopocani. Cazare în Novi Pazar.

Ziua IV: 282 km: Ziua următoare o începem cu M-rea Mileseva construită de Sf. Sava, unde se păstrează fresce din sec. al-XII-lea: îngerul Alb, Sf. Sava și Sf. Simeon (tatăl Sf. Sava). Continuăm spre Pljevlja și pătrundem în Parcul Național Durmitor, zonă de o frumusețe copleșitoare, cu munți măiestuoși împăduriți, lacuri glaciare cu ape de cleștar, cascade, platouri amețitoare și, bineînțeles, peisajele spectaculoase ale Canionului Tara. Canionul Tara, spectaculos și dramatic, este al doilea mare canion din lume, după Grand Canyon, și cel mai mare din Europa, a cărui adâncime depășește 1.000 m. Vom traversa unul din cele mai spectaculoase poduri, Djurdjevica Tara, peste înălțimile canionului și străbătem peisajele magnifice, continuând traseul spre sud, trecând pe lângă Canionul Moraca și Biogradska Gora, singura pădure tropicală rămasă din Europa. Vizităm în continuare M-rea Moraca. Cazare în Podgorica.

Ziua V: 386 km: Următoarea zi o începem cu M-rea Cetinje unde se află moaștele Sf. Peter Cetinjeski, întemeietorul Muntenegrului, mâna Sf. Ioan Botezătorul și o icoană a Maicii Domnului făcătoare de minuni. După un scurt tur de oraș în Cetinje, capitala istorică a țării, continuăm traseul spre Budva, cea mai renumită stațiune litorală a Muntenegrului, ajungând apoi în Golful Kotor de la Marea Adriatică, regiune de o frumusețe unică, intrată în patrimoniul cultural și natural UNESCO, cu fiorduri adânci care străpung văile muntoase, de un farmec inegalabil. Vom face un scurt popas în Kotor, așezare cu iz medieval și influențe din arhitectura venețiană, situată în cea mai retrasă parte a golfului. Plecăm mai departe spre Dubrovnik - „Perla Adriaticii”, unde vom admira Biserica Franciscană, Palatul Rector din 1441 și zidurile orașului medieval (sec. XI - XVII). Plecare de-al lungul Coastei Dalmate, marginită de apele azuri ale Mării Adriatice, în care „plutesc” numeroase insule și

insulițe fermecătoare. Traseul oferă priveliști deosebite, cu plaje aurii, golfulețe ascunse, păduri de pini etc. Seara târziu cazare în zona Split.

Ziua VI: 392 km: Mic dejun. Dimineața vizităm Split - capitala provinciei Dalmația. Vom putea admira impozantul Palat al lui Diocletian (astăzi Catedrală) cu zidurile care înconjoară orașul, Templul lui Jupiter, Poarta de Aur. Continuarea traseului spre Peninsula Istria, de-a lungul arhipelagului. Popas în orașul Zadar, care păstrează farmecul medieval în arhitectura numeroaselor monumente istorice, printre care se remarcă impozanta Catedrală Sf. Anastasia. Sosim seara în peninsula Istria și cazare în Opatija.

Ziua VII: Mic dejun. Timp liber pentru plajă și activități opționale. Istria este cea mai mare peninsulă la Marea Adriatică, cuprinzând stațiuni de renume, de un farmec deosebit. Opatija se remarcă în peisajul peninsulei ca una din cele mai frumoase și populare stațiuni. Cazare la același hotel.

Ziua VIII: 259 km: Plecare spre Slovenia cu un popas de 2,5 ore pentru vizitarea Peșterii Postojna, unul din cele mai fascinante fenomene carstice din Europa (vizitarea se face cu trenulețul și pe jos). Următoarea oprire va fi în Ljubljana pentru un tur panoramic, admirând centrul vechi al orașului cu numeroase clădiri istorice construite într-un amestec de stiluri baroc și art nouveau. Turul continuă spre capitala Croației, Zagreb, unde vom vizita, pietonal, centrul turistic al orașului, un minunat complex urban medieval, compus din biserici, palate, galerii și clădiri guvernamentale. Cazare

Ziua IX: 835 km: Continuăm traseul trecând de-a lungul Lacului Balaton - Budapesta - Oradea. Sosire în cursul serii la Cluj-Napoca.

Servicii incluse: transport cu autocar clasificat 3*; 8 nopti cazare în hotel 3*; mic dejun; ghid specializat pe tot parcursul excursiei.

Nu sunt incluse în preț: asigurare medicală, intrările la obiectivele turistice.

Acte necesare: pașaport valabil 6 luni de la data întoarcerii.
* preț valabil pentru un grup de minim 35 persoane

30 august - 2 septembrie 2012, Pelerrinaj în Dobrogea pe urmele Sfântului Apostol Andrei

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerrinaje „Renașterea”, organizează **joi-duminică, 30 august - 2 septembrie 2012, un Pelerrinaj în Dobrogea pe urmele Sfântului Apostol Andrei**, redescoperind rădăcinile apostolice ale creștinismului românesc.

Îmbinând traseul turistic cu popasul duhovnicesc în marile mânăstiri ale Dobrogei, pelerrinajul este o provocare pentru persoanele de toate vârstele de a descoperi frumusețea spirituală și vechimea creștinismului dobrogean.

Circuitul extins pe durata a patru zile se va desfășura pe următorul traseu:

Ziua 1: Cluj-Napoca - Sighișoara - Brașov (Biserica Neagră, Șcheii Brașovului) - Întorsura Buzăului - Berca (Vulcanii noroiși) - M-stirea Ciolanu - M-stirea Rătești - Buzău (Catedrala episcopală) - M-stirea Monteoru (cazare).

Ziua 2: Râmnicu Sărat - Brăila (biserica grecească) - Măcin - M-stirea Celicdere - M-stirea Saon - M-stirea Cocos (cazare).

Ziua 3: Tulcea (optional: croazieră în Delta Dunării) - Constanța (Acvariul) - M-stirea Techirghiol - M-stirea Sf Ap Andrei - Cetatea Adamclisi și Monumentul Triumfal - M-stirea Dervent (cazare);

Ziua 4: Călărași - București - M-stirea Cernica - Râmnicu Vâlcea - Alba Iulia - Cluj-Napoca.

Plecarea din Cluj-Napoca, va avea loc din fața Catedralei Mitropolitane de la ora 6.00.

Prețul excursiei este de 450 lei și include: transport cu microbus; 3 cazări la mânăstiri și alte locații; mic dejun; ghidaj și asistență religioasă

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A VADULUI
FELEACULUI ȘI CLUJULUI

CENTRUL DE PELERINAJE

Piața Avram Iancu, nr. 2, Cluj - Napoca (RO)

Tel./ Fax: 0264/431020 și 0723583822;

E-mail: moldovandumitru@yahoo.com; pelerrinaje@mitropolia-clujului.ro

Trimite un SMS cât o mângâiere
un SMS la 8840

și donează 2 euro pentru finalizarea Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” Cluj-Napoca adresat bolnavilor de cancer în fază avansată.

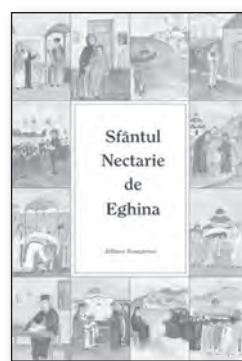
Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, îngrijirea paliativă reprezintă asistarea activă și totală a pacienților a căror boală nu mai răspunde la tratament curativ.

Campanie inițiată de Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului și susținută de Cosmote, Orange și Vodafone. Cu sprijinul Companiei Naționale Poșta Română S.A.

Nu se precep TVA.
WWW.CENTRULPALIATIVSFANTULNECTARIE.RO

EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

SFÂNTUL NECTARIE DE EGHINA,
Euphemia Briere
32 pag., format 170x240 mm.
Preț 7,5 LEI.

TEOLOGIA ICOANEI,
Leonid Uspenski
514 pag., format 135x200 mm.
Preț 35 LEI.

**CUVÂNTUL VIEȚII - MEDITAȚII LA
EVANGHELIIILE DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ,**
Pr. dr. Petru-Ioan Ilea
790 pag., format 170x240 mm.
Preț 30 LEI.

**ICOANA, VEDERE
A LUMII DUHOVNICEȘTI,**
140 pag., format 135x200 mm,
Preț 10 LEI.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcop vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Ștefan Iloaie, Pr. Prof. dr. Ioan Chirilă,
Pr. Bogdan Ivanov, Pr. Cristian Sonea, Lect. dr. Radu Preda

Director:
Pr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Delia-Maria Kerekes

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Pr. Ioan Bizău, Elena Chirceș, Doina Curticăpeanu,
Pr. Ioan Ică sn., Pr. Bogdan Ivanov, Cezar Login,
Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu, Aurel Sasu,
Paul Siladi, Protos. Simeon Pinteș, Nicolae Turcan